

אזוהו, רצוני שבכך יהיו צידי הים. הסכמי יהיו הסכמיים קודמים לגשון ההוא בזמן. ואין לאומר שיאמר שיהיה להם בזה האופן לשון לפני לשון אל לא חלית, וזה כי מפי שבכך ההבדל מענין הלשון שהוא הסכמי, הנה לא יחכן שיסכימו אומה מהאומות יהודי, ככל היחולא מפי העתקה לשונו המתקן לזה ככתוב למעלה. וגם אחרי כן הארץ למעמיתו במה שהארץ אליו להוליד ממנו מה שהוליד, ר"ל שיהיה המין האנושי מחדש ומנוהג. וזאת התורה אשר שם בזה לפנינו, כי להיות המין האנושי מתערך לגשון להעמיד איושיו

והאמר וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו. והאומר בשרק ל' מח' כהנ' ז'. ומזה שפרק שדורשו והאומר עליו אמרו ויקרא האדם שמוה וגו' למדנו שהלשונות הסכמיות לא טבעיות כאשר תפשו זה, ע"כ. ולא כן לא רחוק הדבר כי בערם דור בגלגל כל הארץ ידברו בשפת אדומים אדם הראשון, וכאשר נבדלה דבור הפלגים כל העמים איש לדרכו אט בהסכמת לשונו, מלבד עבר ואברהם אישיו ושאר ייודי סגולה אשר ריחם לא נזכר ועמד לשונם כהם כמאלו ומזה נמשך לני ישראל עד היום. ומעתה נתחוק המופת על מציאות אדם הראשון וחדוש העולם, ויסוד האמונה אשר דור הפלגים וגמולו הלא שמו:

אמר

ומינו הזמן האפשרי לפי שהוא מדיני טבעי כי לא ישלם לו המתערך אליו והמתערך אליו במחלוקת רבות, גם הארץ אל השלמות בהכמה וכמו שקדם בראשית הפרק ולא ישלם זה רק בהקבלה, ולזה חוייב הארץ לשלול כל קהלת לקהת מה שישלך לקיום גופם ולהגעת השלמות האנושי כפי מה שאפשר, אם כן רחוק הוא שימלא המין האנושי זמן בלתי בעל חלית בזולת לשון. ובכן יהיו צידי הים שיקדם מציאותו לגשון זמן שיש לו חלית, והוא המודש. ובכן לא ירחק מן המקום להלות בדברי ההבדל כוונה זו עמדה במה שהובאת למחמה ענין הפלגה. כי היה מאשר ידעו הסכמה אנושים על לשונו לא היו מתהלה, נדע ולאמנה כי גם הלשון שהיה להם בהחלה היה מוסכם, שאלו היה טבעי לא היה אפשר שהתקם אדם, ככלתי אפשוהם הארץ לעצוב טבע רדמה אל הארץ בהיותה נזרקה לפני מעלה, וגם כי הרגילות בזה ארץ אלפי פעמים למען סוד משאל משה, היא לא הלאה, וכמו שכתב הפילוסוף בשני בספר המדות בראשיתו, והוא ע"ד צדוק מוסרל לאוירא אפיקריה קאי. וכן הדיון בכל יתר הדברים הטבעיים. והש"פ טענה כי האדם הנובע בגשון אחת הוא שמו בעצמו להתלמד ג"כ בגשון אחרת מזה היות לו הכנה על ככה, מ"מ לא יוכל לעצוב לשונו הטבעי אליו שבו שלא היה עשוי עורו. וזה כי אין דברים שכלל על מה שהאדם מוכן אליו משבשו להשיגו בהרגל, כענין המדות שאין לא טבעיות ולא בלתי טבעיות רק האדם בטבעו מוכן אליהן כמו שיבאר הפילוסוף בשני מס' המדות, אבל הכונה בלחמרו טבעיות שהייתה כבגולה, כשהוק אשר לא יוכל להשתק ממנו כל ימי חייו לא ימות מפי זרעו ומפי זרעו זרעו מעשה ועד עולם. והנה הוא אוהב

וגם הלשון הקודם היה הסכמי הנבחר, ח"ל למוסכם שיהיה בזה המסכים קודם לזמן, ומזה נעמד על אמתת המודש. בוארתי זו הל' ה'ר"ב' בתלמוד המכונה. כל זאת בלחמרו לא העליו עד הנה על ראש שיממנו דבר יאות לקרב אל הדעת שהסכמת הלשון היא היתה ממש אחד ראשון הוא לנו למודשו, הוא הלא והבגולה אשר אליו כל הבגולות המושכות תיוחסנה, וממנו פנה וממנו יחד להלות עליו קיום דברו אשר החל בו להורות שיש במין האדם בגולה נחיהם אליה. והנה אם האמות יירבון מהיות שם אכן שחיה ריבון בגולה במין האדם, דיוק מה פעל בטבעו שמועות לענין הפלגה ולקבלת הידועה, כי מי זה אשר ויהי נבון בטבעו כי יש לנו אב זקן ראשון לשלמה היוחסין, הוא הראש והלב שמתנו תולדות ההיים הנמשכים, ובגולתו דבקה במעולה שנושיותו על הדרך שכתב סימן מ"ז, וכי אברהם הנשאר הוא לבדו מדור הפלגה בגשון עבר (כי השאר נדדו הלאו להיות כל איש מדבר בגשון עמו), הוא היודש נחלה הלא והסכמה. ומי יודע אם בגולה היו מקדם מפעליו מאז ראשית יחסים רבים וכו' רבים עתה על הארץ שכל ילנה לו בנדיהם אחת כלל גם יחד אינו גדול במין הזה האדם יותר מהעברו וכל העמים המשתחשפים ילבו איש בשם אבותיו הראשונים שהיו בגדולה האולי ודין הקדימה בגולה מהם, ובכן לא תהא מעלה יסירה ודעת לאברהם בהיותו מתקפה בנחלת עבר ולשונו מודבק בתלמודיו, כמו שזכר סימן מ"ט כי הרבה בגולות שם מה עצמו ראשיתו אשר יזר יחד לכה ולא אחד בהם לב וסגולה מכל מין האדם. ולא לא מאלו כזה איש אשר רוחו בו נבשש יחירה על שאר מינו, למה האמר יעקב ותדבר ישראל אשר בך תחפסר בהתפארת היוחסין בלמדך אמר כי אברהם ראש יחסך הוא הלא התמלא מקום אבותיו בגולה. על כן הארץ ההבר להספיק עוד שחיה ידו בשלמותו הנמשכת לקנות שם בגולה לשאר עמו במה שמינו עך צדור על יתר לירות כמו אוכל הספק הזה לישר בו לב הארץ אל הכוונה לנחוחו הדרך בשמלתי דקד ען יביאנה למחן מפלו להודות כי הוא נאות להמלא שם ראש היום אלו גוים ידברו על שלמות הלא והסגולה. והיו למחורות להאיר על אמתת מה שאמרנו בצורך העברת הפקוקו הלא, הדברים אשר הוסף הכוזרי בשולי הכנא האחת בלחמו שהסכימו עליה מהסכמה עם מכלתי עם על לשון מכלתי לשון. והלא מספיק היה לחשובת השאלה מה שאמר ואין ספק שהגיע אליה נדוד מהדורות ולא היה קודם לשון. אלא שיהיה זה דבר שפחים אך למחוסר, כי האולי בלא אחת הביאו אליו ההכרת על הסכמה בלשונות, אך אמנם אפשרות חיות ההסכמיים רבים, הרי הוא עדיין במקום מונח ועומד. על כן נכליש

הסודות על זה שאם תכנה את שאלתו ויאמר:

השמעת

נז אמר החבר השמעת על אומה שחולקת בשבוע הידוע שהתחלתו מיום ראשון והשלמתו בשבת, היתכן שישוּו בזה אנשי הצין עם אנשי איי המערב מבלי התהלה והקהל והסכמה:

נח אמר הכוזרי לא יתכן זה אלא בהסכמה מן הכל, וזה רחוק, או שיהיו המדברים כלם בני אדם או בני נח או זולתם ויהיה השבוע אצלם מקובל מאביהם:

נח אמר החבר זה רציני לשמוע. וכן מנין העשרה הסכים כל אדם עליו במזרח ובמערב

קול יהודה

אוצר נחמד

נז השמעת על אומה שחולקת בשבוע

וטו'. ר"ל על דבריה מלכי זקק אשר דברה בקדומה שהסכימו על הכנה לשמוע מהסכמה עם מצליה עם על לשון מצליה לשון, ופטרתי בזה והלי האומי בידי ברואתי כי עדיין נשאר מקום לפקפק בו כהכונה, יהיה דבר אדוני המלך למועה יביע אומר ויחזה דעה השמע עם חולק בשבוע הידוע וכו', ורא המלך בעין שכלו וישפט, היתכן שישוּו בזה אנשי הצין שהוא מחזו בפלח מזרה (וכמו שהבאר מאמר ב' סימן י"ט) עם אנשי איי המערב, שכלם מחלומים להשלים השבוע ביום השבת, וגם כל העמים ילכו איש בשם קריאת השבת בחילוף שו"ץ כשו"ץ עם היות דרך קהלים לבטח שאר הימים שגם הכוזבים המשרחים, שגם קריאת יום א' בשם שבת לא לדנות לפי דעה קלה על השמש המושל, כי הכי קרא שמו בעל בלשון הכתוב. ומלחמי כהוב כי כובש שנחמי נקרא כן מזד היווח מושל ביום השבת, לא ששבת נקרא על שמו.

ועוד כי הכובש הוא נקרא ספורצ'ז כליו הן שתי מלות סיו"ט סור"ז*^א, כי לבעת הימים שבעות הספר לך בחזרת חליה. אפס כי הראש"ט ש' בשלח על ויסעו מאלים כהב וז"ל. כל האומות סמוכים על

נז אמר החבר. עוף על המזכ עוד הסיף לקח על הכתוב מזד אחר: שחולקת בשבוע. ר"ל שאין מנין הימים בשבוע כמו שאנו מניין. אבל כולם התחלם מיום ראשון בשבת, וחורוים להתחיל מיום ראשון, וכן פתח: היתכן שישוּו בזה. נחקר בשלנו מאין לם שהוא זאת: אנשי הצין. בני ארץ חיר"א והיא בקהל המזרח: איי המערב. הם איי סודרית'אנול'ש אשר הם בקהל המערב ומים מתחילין להכונן ארץ המדעות כדוע ליודעים קהל גנאונרש"א. ומאחר שהם רמוזים זה מה כדמות מזרה ממערב ממש מן נתן בלכס להורות סדר השבוע בענין אחד: מבלי התהלה. שלא יהיה איש אחד המתחיל ומתחייב נמשכו שתי הקהלות: הקהל והסכמה. ר"ל שכל בני עולם נקאלו יחד והכניעו על זה:

נח לא יתכן זה אלא בהסכמה וכו'. הודם לדבריו ואמר שאין בזה קר שני יודים, או שנאמר שכל נאפשו והסכימו על זה, וזה סביר רחוק ולא נהנה להאמין. כל בני לא נשאר זד ושוב בזה קר שנאמר שכל המדברים, ר"ל כל בני ארץ כולם איש עמם אחד. יהיה איש הראשון, או נח, או זולת זה או אחר היה אב לכל בני עולם וכולם קבלו ממנו והוא היה התחלה לכולם:

נח זה רציני לשמוע. כל גנגוליו מדברים לא בלא קר לברר זה או מה ששעה בעלמך נתח הודאה לדבר זה: וכן מנין העשרה. עוד יש מופת ממה שכל בני עולם מוניס

ישראל במספר הזה, והנה האומות קראו שמוה ימות ערבי קראו הששה ימים על דרך המספר ויום ששי אלמנ"ע על שם חמוריס היה להם היום הנכבד בשבוע, ויום שבת קראו אותו כב"ה כי השי"ן והסמ"ך מהחלפים כבחיבתם. ואלה מישראל למדו, כי הם אהבו הודו שזיכס מודים במעשה גרלמית עמלת ימי השבוע להם יום רביעי צעבור כי כובש היום הוא כובש המה ויש לו בלשון עוליהם כפי דבריהם. ע"כ. ודע כי כובש המה שזכר הראש"ע הוא הנקרא אלמנו כובש סהם. וגם המורה קראו כובש המה בשני ס' כ"ד: מבלי התהלה והקראל והסכמה. ר"ל או התחלה מליש אחד מתחיל בו, או הקהל והסכמה שיקבלו יחדו כל יושגי הוד והסכים על ככה:

נח לא יתכן זה וכו'. בחר לו הכוזרי לומר נאוח שייחם זה להתחלה אהת, אס שהיה השקפה סודר השבוע כפי מהשלה כוכבי לבת ומשפטים בלרך כל אחד יומו, ושהיה לפי כן היום הראשון מיוחס להמה שנתן כתר מלכות בראשה כמו שקדם צביאור סי' א'. או שהיה זה מה סבבה אחרת היא נעלאת מעיניו. ע"כ אה אשר יבחר בו ויקריבו אליו השכל הישר הוא שבושכס על זה מהתחלה אחת, כי רחוק הוא שימספרו רבים על הסכמתו. הוא הדבר אשר דברו המזכר מאמר ב' סימן כ' ז"ל. וכאשר נושבה הארץ ורטי בני אדם היו סבורים הימים נשאר יסד אוחס אדם, ועל כן לא יחלקו בני אדם בשבעת ימי השבוע, ע"כ:

נח זה רציני לשמוע. שהכל על לאדם אחד עקרו של מין אשר יאמר עליו כי הוא זה לב האדם וסגולתו. כי לאדם לבת נאוח הנעמי אל אשר היחה ערדי כל האומי נאדרות אה יקר המלאת הסגולה מאז בלה לקבצר מלמכת שמים, בצמור סימן כ' בצמור סימן כ' אהי רואה אורק מחתקרי היהודי וכו'. ועד שהמלך במסכו אשר הכס אה פניו אחרותיה וכמעט שעבר ממני לחזויו ולא ארפטו בנקשו אה פניו סי' כ"ט להרכיבו לי לבט עד שאפטרס. ועתה הנה תשובתך קה ולך, כי נרדי נתן ריחו וככל היואל מפי עשיתי, כי צהבלי אדם מחוקר בעבותות אהבה להודות במה שימשיך בו כל מעקש, והוא כי מקום כוננו לקבלה להבאד

* מוזכר לנפש:

ובמערב, אי זה טבע יביא לעמוד בעשרה, אלא שהוא מקובל סמתיחל בו :
אמר הכוזרי ואיך לא יפנים עליך אמונתך זאת מה שאומרים על אנשי הודו,
 כי מקומות יש אצלם ובנינים וברור אצלם כי יש להם מאות אלפי שנה :
אמר החבר היה זה מפנים עלי אמונתי אילו נמצא זה באומה מוחזקת, או
 בספר שמסכימים עליו הכל מבלי מחלוקת במנין ידוע. ולא ימצא זה.
 אך הם אומה מופקרת ואין אצלם דבר ברור, והם מכעיסים את אנשי התורות
 בכמו

אוצר נחמד

קול יהודה

מונים עד עשרה ומשם חוזרים למנות אחד עשר, והוא התחלת
 המספר כמו אחד, והעשרה במדרגת אחד, והעשרים במדרגת
 שנים, וכן שלשים במדרגת שלשה וכו' עד מאה, ומאה במדרגת
 אחד וכן חמדי. ולמה יבוא השתנון על זה הדרך לכל בני
 סוואם : איהו טבע וכו'. אשילו וכו' המנהל לומר כי מנין
 הסכמה בסמין שלשי וי' לו' לז' סמך שהוא נגד שבעה
 כוכבי לכת, מה נאמר במנין עשרה. אם לא שהוא מקובל מאת
 אחד, וזה מה שרמזי לבלר חקרנוה שמענה וזאת דע לך :
איך לא יפנים עליך. מלאון כמין פגום שדברכי
 חמיוני וכו'. כלומר רמזי שיכנס הכהור בלבך
 וחסרון מעט כלמונתו כמו פגם. פגום לשון חסרון והשתמש
 כמ"ש במוסף הערוך ערך פגם :

אם באומה מוחזקת. מוחזקה נמוסיה יסרים נדך
 כסלל ומשורטגוס בתחמה : שמשכסמיה
 עליו הכל. כל האומות המכסמיה כי איש חכם חזון :
 מבלי מחלוקת במנין ידוע. שהיה כהוב נו כי י' ש' מנין
 קד וכן לזה הכנין ד"מ : אומה מופקרת. שטוים וקלי
 הדעה והאומה פשלה השאלתם את עובדי עבודה וזה בימים
 הקדמונים אשר מלאו את הכהן אז ונקראו לזכ"ה, והרסו
 המורה בפרק כ"ט מח"ג שהיו בימי אהרנה אבינו ע"ה אשר
 אמרו שהשמים והכוכבים הם אלהות, והם לטיק קדמונים.
 וז"ל כאשר סבל אהרנה הכל בעבור השם (מן עובדי עבודה
 וזה שהיו נאמנו) ונאמר לו ואהרנה מנדיקין ומקלן אחר.
 וזהו הארית ענינו מה שגראכו היום מהסכסיה רוב זלתי טעוים
 להגדילו ולהתקדן בו (ח"ל בזהר) עד שייחסו אליו מי
 שאינו מורש, ואין חולק עליו אלא שארית האומה היתה
 השפלה אשר נעלמו בקשות הארץ כדור"ץ בקנה לפון
 והסודיים בקנה דרום, ע"ל. הרי ששפלותה מעיד על קיום
 ומקלן אחר. ויש לפרש מוספת משאן אפרוקיה שדברכי
 חז"ל, והוא לשון קלות ותפלות : ואין אצלם דבר ברור.
 אינם

בו כל נמוסו פעמיה. והיה כאשר ירים שמה ידו
 וגבר ישראל לא יבואו כי ידברו אויבים בשער, כי
 בלי ספק יש לנשול ראשית ראשון הוא לנו להנולת
 האדם. ובכן קרוב לטמוע כי אהרנה השאלר בזור
 הפלגה בשון עבר כמו שזכרנו הוא הלב הממך ונא
 מן הלב הראשון אשר עמדנו על אומתו מליאורו,
 ולאנתו וילאו ידכו ונהייה מעלתו, והנעו ועליו מעלת
 היומה נקדוים כגולה האדם : וכן מנין העשרה
 הסכסיה כל אדם עליו וכו'. הלא ההבר יתקור זאת
 הסגולה ע"פ שנים עדים כי מן המנין לוקחה זאת
 הבריה האחרונה והקודמת אליה מן השבעה. וזה
 דרכו שכל לו כי אחרי ששמה אמו ותפן את אשר
 לקח לו המלך ראהו על ההדוש ופרטיו מלד פרט
 השנים והמנין הקרוב כמדובר סימן מ"ה, השיור גם
 הוא לפניו דרכו וזה המלך יך בדברים נהלים בטושה
 הוא עמו, גם מלך דברו על פי השבטן הלאו עד
 סימן נ"ה כמו שביארנו, וגם אחרי כן אחיז ליה
 שסמיה למר ואחריה נמשך בשמי הראיות הללו. וזה
 כי ראית הכוזרי יהיה חלוייה במנין הקף השנים
 ופרטן, וההבר ינשא לעמוהו להביאו ראייתו אליה
 מלד טבע המנין עמו ומלד טבע הקף השבוע הנקרא
 אלל המורה הקף בינוני בשלש פ' מ"ג וכחמלד
 הכהוב ויהי כי הקיבו ימי המשתה (איוב ה'), כמו
 ששנה גם היא חקרה הקף באלמו לתקופת השנה.
 והנה מושא ראייתו עמיהה יתם את אל מחלד
 המלך, וכל זה הוא מיתרון שלימותו העודף. ודוגמה
 דבריו בנפן יזכיר עוד דברישי סימן כ"ז באלמו
 והעגרי בספר הזה בזהר העשרה האחרים שמסכימים
 עליהם במורה ובמערב וכו' :

איך לא יפנים וכו'. כל הנהגה ליכול את השם על ברור חממות דבר לא יספיק לו שיביא ראיות
 על חיוב קיומו, אבל חיובי גם כן להעמיד להדרו עוז, והוא יגוד עקב על גדוד יגודו להיות
 לו נפש עליו דרך שפיטון עליו אורח, ויבטל מעליו כל גזרות קשות וכל חלומות רעים שפתחו להם חלומותיהם
 איש כחלומו. ככה יהיה לאיש הלאו אשר המלך חסן זיקרו, כי על הכל בינו ראיות רלויות לנשמת
 דעתו עליהן יהיה העדות ופרטיו כמדובר, עורר את פניו למען הולך לאור משפט ויטל את הניצח
 בספקו, מלד ספר דברי הימים אשר נחשבו בלתי סותרים למיננו צמה שקדם :

אם היה זה מפנים וכו'. אשר מופקרת כנגד מוחזקה, ואמר ואין אצלם דבר ברור כנגד אמרו
 או בספר שמסכימים עליו הכל וכו'. והנה מקרה היה אשר קרה לה לאומה היתה מופקרת משין
 המוכרז למעלה סימן מ"ה באלמו דבר כזה ח"ל שיכסמו עליו עשרה מבלי שיעבטלו וכו', לו ידנו וכו'. שהרי
 כלן נעדרו שני החלומים גם יחד. זה כנגד ההסכמה בזולת בלבול, הן הספר הזה לא יסכימו עליו הכל מבלי
 מחלוקת, זה מונה וטועה בך וכן אלפים, וזה מונה וטועה במנין אחר. ומבלי אין אללם דבר ברור במנין
 אין לך בלבול בצעיהו גדול מזה. וכנגד מה שאחזקו בני אדם לדרות דברי מי שירצה לברר אללם דבר כזה
 וכו', הן אומה ז איננה מוחזקת רס היא מופקרת. ובלעדי אליה ידוע מהרגלם שהם מבעישים את
 אנשי

בכמו אלו הדברים כאשר הם מכעיסים אותם בצלמיהם ואליהם ותחבולותם ואומרים כי הם מועילים להם, וכזוים למי שאומר כי יש אצלו ספר מאת האלהים וחברו בזה ספרים מעטים הברום יהודים מכני אדם, נפתה בהם מי שדעתו קלה כקצת ספרי הזוברים שכותבים בהם מניני "עשרת" ("ל"א עשרות) אלפי שנים, או כמו ספרי העבודה הנבטית שזוכרים שם שמות ינבושא"ר וצנרית" ורואנ"י, ואמרו כי היו קודם אדם, ושינבושא"ר היה רבו של אדם הראשון, והדומה לזה:

סב אמר הכוזרי אמור כי מענתי עליך באומה מופקרת ובעם שאינם מסכימים על דעת אחת, והיטבת התשובה בזה, מה תאמר דבר פילוסופים והם כאשר הם

אוצר נהמד

קול יהודה

אנשי התורות וכו', והפנחה מקלקלת הטובה. ומוסף גם הוא כי חברו בזה ספרים מעטים, ולמעטם לא הרגיזו בני אדם צעירים, וכנן לא השתדלו לעקור אותם מן הישוב ומחבל לא ייודים. וגם כי הברום יהודים מצני אדם בלתי אידים לסמוך עליהם, כי נגל הוא להם לנשות מן האמה ולהמליא כזב. ועשה לדוני המלך על דברה בני האדם אשר זכרת שית לך להרחות שהם נהמה רבה המה להם, והעברת כל פער שער נהמה אשר הפעירה בשפה להיע רעה דבר אמה ולעולם כל משפט דקו של ספר החומש שלנו. וספרי העבודה הנבטית אשר הזכיר, עמדו על קלה עינים ממה שכתב המורה פ' כ"ט ו' מהשלישי לאמר שהספר הוא מלא שנעונו כגון עשית טלמלות והורדת רוחניות וספוק ויכולא, ומחובר שם בצלור. וזכר שם כי מהגלי הספר הוא מה שסיפר עליין אחד מן האשרות הנכונות בימים ההם ושמו אמלו"י עמד בניטוה שנים עשר חלק שנה, וסיכיה לו ריב עם היבנות (פ'י) מהגדראגול"יה) כי רצה לקחת מקומו וכו'. גם פ' ל"א ממנו כתב שהספר הוא סובב סובב על מיני כשפים מועילים כפי דעתם לעבודת האדמה, והם מדרכי האמוריי. ומכללם הדבר המחושב אשר ספר בצמרו כי שם זכרו אשפת הרבנות מין ציד וצוח צריך שיזיה החופר אשר יזעה להרכיבו ציד וערה יפה ואיש ישגלה משגל מגונה, רוצה בו שלא כדרכה. ובעת חבורם על זה הדרך מרכיב האשה הניטע עליין וכו', ע"כ. הן אלה קלות הבלים אשר יתנו עדיהם וינחקו על מיני הספר הוא וטמא סמא יקראו. ואם מלה נבטית היא עבריה אפשר היתה נגורם

אדם מסכימים על דעה אחת כעבודתם, וסדנרים שאומרים כזה לא יאמרו אולם על אמהה עינים, רק לחוק שקרות דתם שהשיעו שם עובדים אולם הם קדמונים, ולכן הם פלוגים נכחו הסודים כדי לרמות דברי המאמינים נהדוש פעולו ואנשי התורות: כאשר הם מעטים אותם בצלמיהם. שמתחר שם עובדים לנלמי השמש והיכה ע"כ ולחלים להאמין שם קדמונים. וכמו גם אלה מודע בטעות ושקרות אליהם כך כל עיניים הכל וכו'. והצמט"ס ז"ל צמורה שם האריך לפרסם קלון דעתם ושטותם. ואמר שם שמתאכ כספרי עבודתם שאחד מניחא אביה פסקה נבואה על ומן מה, וחל"כ גודיה לו האשריה היתה שיהי לה ריב עם היבנות, והם דודאים הוא היה רוצה להיות אלוה במקומה, וזאת שיכחבו לכל הדינים שיטענו ביניהם ויאמרו איהו הוא טעוב כשפותיהם, וכדומה לזה הכלי פנלים: ובזוים למי שאומר וכו'. ומתאחר שם מקלגס דב ארכיה לבניו ותקיים כהם ומקלך אחר להיותם נביים ופעלים בלתי: והזוברים. החושים ככוכבים כמו ויבועוהו חוברי שמים (שיעיה מ"א): ומני עשרת אלפי שנים. כשפר דברי הימים כדי לחוק שטותם קדמות העולם: שזוכרים שם שמות וכו'. וכל כוונתם להכעיס אבני האמת מאמיני החדש, ומתאחר שלא עם ניטת הוא ע"כ אין מהם טענה, כי אין מניחין רחום מן השופים:

סב אמר. כלומר נוחה יפה דברת: כי פענתי עליך. נחיה ליקח רחיה: והיטבת החשובה. שאדרינה מתאחר ככלל העולם לא יאמינו הקדמות מלבד כוערים כעם ומעט הסכילים אשר בקצה הארץ, והנחל כי הקדמות אינו רק דעה שטוים כשעולם: מה תאמר בפילוסופים. הלא עם יוחס מעטים וקטני ארץ הם המיני מוחזקים: והם כאשר הם וכו'. כלומר נודעים ומשוכרמים נחקרים ומדקדקים לנבט האמת ולא יבדו דברים לחק

מלשון הבעה, כפי מה שגלה שם המורה בצמרו כי אי אפשר לפעולה הכשוף מלתי הבעה הבעה צעמי הכוכבים, ר"ל שיהי ישחבו שיהי האמת מהלך כוכב שליו, וכן כל צ"ח וכן כל מולא ייחסוהו לכוכב, וכן יחשבו שהפעלות ההם אשר בעשותם אולם ועשה הם הלא עבודתם לכוכב הם, ויזנה הפועל הוא לו המאחר הוא לו העשיון, ולזה ישעה לנו מה שגזרה, ע"כ מלשון: ואמרו בי היו קודם אדם. וכמו שספר המורה מעינים בשליטי פ' כ"ט בצמרו כי האמינו אנשי האל"ה כלם קדמות העולם, שהאמינים אולם הם האלהים, והשטו שאדם הראשון איש עולד מזכר ונקנה בשאר בני אדם, אלא שם מגדלים אותו וכו':

סב אמר כי מענתי עליך וכו'. ר"ל כזה מלאה מקום נבונה, ויונה שיהיה כדפיך והיטבת החשובה כזה ויפה דברת, כי כן הוא שליטו כדלי לסמוך עליה: מה תאמר וכו'. הלא מפני הטנה זו לא יחכן לך נבונה, כי הנה הם כאשר הם מן המחקר והדקדוק, ר"ל כי אמה ידעם ותינתם כדרך זו והלכו בעניו מההרס האדרינה ויזיה. יזיהו או להביאם לאמר מורכב בלתי מוחזק

הם מן המחקר והרקדוק והסכימו על "הנצחות" והקדמות ("ל"ה הקדמות) לעולם, ואין זו "עשרת" ("ל"ה עשרות) אלפים ולא אלפי אלפים דבר שאין לו תחלת "ותכלית" ("כ"ל"ה איננו):

סג אמר החבר הפילוסופים אין להאשים אותם, מפני שהם עם לא נחלו חכמה ולא תורה מפני שהם יונים ויון מבני יפת השוכנים בצפון, והחכמה שהיא ירושה מאדם והיא החכמה המוחזקת בכח אלהי איננה כי ארבע שם שהיא

קול יהודה

איצר נחמד

וכבר הסכימו וכו'. ולא תכלולו כלאהם שזכרתי סימן ס"א. ואזן מלין הנתן כי מלה הנצחות ומלה ותכלית עודפות הן בעיני, כי אמנם אין הספור כנאון זולתי בקדמותו ובהתלה, על כן בזהר אלי בזה האלהות הגזרות על השמטה:

סג אמר החבר הפילוסופים אין להאשים אותם וכו'. כוננו הכללה בפקקא זו ובג' הנמשכה, כי אין בין הפילוסופים כלם ראוי למקוד על התלכפותו זולתי אריסטו ואחרים מרעבו, לא מהקדומים אלו גם לא מהמחאריס ממו. והנה הוא אשר נבר באלו לא נטה במחשבתו אל דעה הקדמות רק מפני שהיה אלו אחרת הקבלה נעדרת, ואלו היה בצומה יורשה נהגה מקובלת ומפורסמת כמו, היה מפנה הקשיו להעמיד הדעות. וזה מבלי אין לו על קדמות העולם מופת מכריע כדבר המורה פרק ט"ו מהשי"ח וכו', בוואני ציה הפרק לבאר שפריסטוס אין מופת אלו על קדמות העולם לפי דעהו, ואינו ציה שהיה ר"ל שהוא עצמו יודע שאין בצדקתו חזק, ושהעמנה ההם והרמויה אשר יאמר אותם הם אשר יראו והטה הנפש אליהם יותר, והם יותר מנעו השפקות כפי מה שיהפכו אלכסנדר יכו'. וכל הפרק ההוא מיוסד על ככה. ושם הביא דברי הפילוסוף שמוחכם ניכר בסירות איך היה בעיני ההדוה מטופק מחד שימה עיקר עליו. גם בפרק ט"ז ממנו כהב ז"ל, ואשר שהיה לו אני שאבאר כי היות העולם מהודש על דעה תורהו, שכבר בצדקתו חזק מנעו, והרמויה ההן בלן הפילוסופיות אשר יראה מהם שאין העיני בהם שזכרנו, ומאל

לחוק דתם: והסכימו וכו'. ר"ל שאנשי שאינם על דתם אחר וחולקים וע"ז כמזכר בסיומן י"ג, ע"כ"ה סוכו כולם שהעולם קדמון: ואין זה עשרת וכו'. כלומר יותר ויותר ירחיקו החכום מן הסודיים, כי אמורים שאינו טפל יותר ומוחן כלל רק שאין לו תהלה: והכלית. ר"ל למנין השנים שהעולם עומד אין לו שום מספר שיכלה, והוא עיני אין לו תהלה, והכל אלה. וגם יש לפשע הכלית על שלא יתבר העולם רק עומד לנצח, מאחר שאינו סוף (ר"ל נכחה) אינו נשכד, כמו שהוא רגיל בפי הפילוסופים. ומנאך לנשכח הנצחיות והקדמות שלפי זה. ודע שהפילוסופים שזכר היינו אריסטו והנושכים אחריו, כי הוא החל להיות גבור יוד את סבריות על אמונת הקדמות. אמנם האלמון הקודם לו ובישמו האמיתי בזהוה העולם ובמעשה כדלכתי, מלבד שהאמינו בתומד קדום, כמזכר בזהוה סי"ג מה"כ ולקמן סי' ס"ז בדברי החכר:

סג אין להאשים אותם. והוא שלא נמנע ובמעל עם זכר להאמין בקדמות, כמו שאני האל"ה המעשלים באמונה הם לקיים עניניהם, אבל כחמהם ודעתם המעשים מבלי מורה דרך להם וקבלה אבותיהם היות הכוחות לעשות סוף. ומנאכז בזה אחר דעת אבותם אנושי האל"ה אשר מעש יואו: שלא נחלו חכמות. המנת סתרי מעשם כדלכתי אשר ניתן למורשה ליחיד בגולה איש מפי איש, כמזכר בס' מ"ז: ולא תורה. עיניהם אל ראו ולא קבלו מחכמת מעמד הס סייט והאלף סגול והסודל אשר מן השנים השמש ס' אליהו את קולו על הארץ, ולסיך סלכו בסבירות לבם להאמין אל אשר יביאם הקדמות: השוכבים בצפון. ואין זה מקום השענה לרוח אל"הים רק בא"י הנקרא גיה חיוין אשר ירש שם הן כ"ח בסיומן ז"ה ז"ל, שם היה בגולה נח מפני שהוא יודע האקלימיים שאינם אשר אמעתיים וממדתם ארץ כנען אדמתה סגולה ויאל יפא אל עיני והם אל דרוה

למענות ההן כלם פנים יבטלו וכו'. ע"כ. ובפ' י"ב שא על שפחיו מאמרי אריסטוס המורים על היות ענין הקדמות אין ולאו ורפיא בידיה, כי מפני דעה ותבונה על פי הדברים האלה לאמר, והשנענעו הכללות המעולות הנכבדות ונחוק להחירם היות מעט מחוקן מן הדין על שאומע שפחוק שמחהו וישים ע"כ. ושאל נח עיךך ורעה מן השוקים ההוא כי האסף עוד לדבר על ככה ושאלו בחיךך כי דברי פי חכם חן. ולחית מורו עם בשמו בזהריו מאמר החדוש על זולתו בכמה פקקים רלוטים שמה. וקמה ועליה אל המקום הנבחר הזה אשר אהנו על ביזורו, כי שמרו דבריו אמרי קדום ובריו יאורו לבלתי היות במופה הכרעה להסוה לב אדם אל האמנה הקדמות הליה. ובפי הרשכ"ל ז"ל בתשובותיו סי' ט' הייתה שומה אמרת החבר רלש הפסקה האלה בזהוה שם ואני חזי מאשים אהו מן הפילוסופים בנעלם האנושי האלו כלם לפי שאל יכריעה דבר נבואתי ולא קבלה חכם ממכמהים וכו'. ע"כ: והשוכבים בצפון. ואין הפשה היות משק לאלהי שם כחמרו סי' ז"ה ושם בגולה נח מפני שהוא יודע האקלימיים שאינם אשר אמעתיים וממדתם ארץ כנען אדמתה סגולה ויאל יפא אל עיני והם אל דרוה שם אלהי נח על עיניו ערכה לעמוד על עקריה מכה אמונה או שהיה מחזקת בלש שהיה אמעתיים נח, או שהחזקה ביד מי שזכר בה רלשונה בכח עיניו אלהי כי לא מלבו והנחמהו. והחכמה בזה לאדם החכר יזיר כשו ית' אשר נטה בלשיו נשמה רוח חכמה ובינה עבודה בכל ושמורה וכמו שיבא סימן ז"ה:

שהיא מגולת נח, לא פסקה החכמה ולא תפסוק מן הסגולה ההיא מאד, ולא היתה החכמה ביון אלא מעת שנברו ונעתקה החכמה אליהם מפרס ואל פרס מכשדים, וקמו בהם הפילוסופים המפורסמים בימים ההם לא קודם לכן ולא לאחר מכן, ומעת ששבה המלכות לרומיים לא קם בהם פילוסוף מפורסם עד עתה:

סדר אמר הכוזרי ובי זה מחייב שלא נאמין לאריסטוס בחכמתו:

סדר אמר החבר כן, מפני שהטריח את שכלו ומחשבתו בעבור שלא היתה בידו קבלה ממי שיאמין בהגדרתו, וחשב בתחלת העולם "וסופו (נ"א) עד סופו

אוצר נחמד

קול יהודה

דוח, ע"כ: ולא היתה החכמה ביון וכו'. שמה תאמר איך תקיף ענין מעלת בני יון, וכלה הכתמה מלא הגוים וכל הארץ יצאו ללמוד החכמה ככל שבטע מיני הכמות, ואם כי ראו להאמין בכל אשר נהרו, לזה רמו לו כי לא מלגם יצאו סדנים ככל שאר התמות: מעת שגברו וכו'. אלכסנדר מוקדון לקח המלוכה מזרוב הסבי: ואל פרס מכשדים. כורש לקח המלוכה מבלצר מלך בבל, ועם התמלה לקחו כל ארצות החכמה, ואריסטו שהיה מלמד אלכסנדר מוקדון כוודע גניעו לידו כל הספרים וכבר נוודע כי התמנה ונתקה לבדדים מבני ישראל, וכבר אמרו שכל ארצי שלמה לקחו כל ארצות. והכרז השלים זה בנתקן לשוט כי מימלא מונין, הן הכשדים זה עא לא היה לא חלו ולא ידו הכמות מעולם, אך גניעו להם ג"כ מהאומה אשר שלטו עליה וחס בני ישראל, ונכס' ס"ז מאמר ב' ביאר זה בזיוט: ומעת ששבד המלכות לרומיים. בימי גוליאוטס קיסר: לא קם בהם פילוסוף וכו'. וזה ראינו כי לא בכת התמנה אשר הוילאו מלגם גברו חיל ככל הכמות כי כאשר נתקו הספרים מהם לרומי נכרה התמנה. ואין לשאול למה לא גניעו להם ג"כ קבלת חדוש העולם עם הספרים, כי דבר כזה לא יתכן לחכוב רק קבלה בע"פ כשהם, כי עודע:

סדר ובי זה יתחייב וכו'. תאמר מה שתאמר ע"פ ככל וירעם שאריסטו מנד עמנו היה חכם גדול, והרי הוא סביד יד נבחר קדמות בעולם מנד הקיסר פילוסופיים:

סדר הן. ודאי שלא נאמין לו: מפני שהטריח את שכלו. ר"ל שכל שהיה לו עורר הסבי וילך לחזור ולא נמיס, כי אין כח כשכל אדם לעמוד על זאת ההקיסר העמוקה מלגד שש העמוקה וקבלת אמתים: וחשב בתחלת העולם. הוא היה רוצה לקרב אל שכלו ולבני עין כביראה בעולם: וסופו. תורטט, כי ככלל אלא הפילוסופים כל נבחר ונסד ובספק

לא פסקה החכמה ולא תפסוק מן הסגולה ההיא מאד. מי שיש אדם הראשון עלי ארץ ההמילה הסגולה וממט נמשכה כמו שקדם. ויהיה נטון לפרס כי מאדם אשר זכה נכמה האלהית רהשונה כמו שזכרנו, מן זו והלאה לא פסקה ולא הפסוק מן הסגולה, היא דרך השתלשלות קבלה מורשה קלה ועקב: מעת שנברו. על פרס. וזהו שסמך אליו ונעתקה החכמה אליהם מפרס: וקמו בהם. זיוטס הכמרים: הפילוסופים הבלפורסמים. כאריסטוס וסיעתו: ומעת ששבד המלכות וכו'. אין ענינו ששנה למקומה הראשון כי לא היטה אלא הרומיים גם ממול גם משלוש, אבל כוונתו שנתקום היתה החלה אלא היונים שהנהנו ענינה למה היומה אלא הרומיים. והגמט הלשון היוס מניס סי' מ"ח באמרו שבה האלהות בקהל רב כמבואר שמה. ובכן השלים וזכרו הד' מלכות ואיך נעתקה החכמה ליון מפרס כי אלכסנדרוס מוקדון הראשון ליון הרג דריות בצבל ולקח המלוכה ממנו. ולא פסק ממשדים, כי טורט חתן דריות הרג במשאר המלך האחרון בצבל. ולוליאוטס קיסר שמלך על רומי העביר המלוכה מבני יון. והענין הזה שנה מאמר ב' סימן ס"ז. והאריך באמרו שלא היו פילוסופים מפורסמים לא קודם לכן ולא לאחר מכן, להורות כי אין לחוש על שום פילוסוף זולתי זה היונים שאריסטוס קברניסס וכרי זה אין מופת על הקדמות כמו שיבא וכו' זולת:

סדר ובי זה מחייב וכו'. ר"ל הוילאו ונעתקה החכמה אליהם מפרס מעת שנברו למס תגרע נחלם על בני היחס ונהלים אוחה מקבלת

אבות כורע שם, והלא ריח החכמה לא נמד ופעמה לא נפס מפני זה, ואריסטוס מה הוא כי תלין עליו ועל חכמתו, והרי הוא חכם עדיף לדברי הכל וגם הוא מכסים על גזירת הקדמות, וכי מניס היונו יופ בלתי נוהל מקובלות מחבנותיו לא נאמין להכמתו העתקה איון מכל מקום על הדרך אשר זכרנו:

סדר הן מפני שהטריח וכו'. כדנכר ק הוא כי מבלי היותו באומה נחלת מקובלות כרע עם לא נאמין אליו בחכמתו, מפני שהטריח חת עכל וכו'. שכל לממשכה עקי נבדלים זו מה כבוראחס המדוקדקת וכמו שיבאר בחמישי סי' י"ב, ואף גם זאת פעמים שהוא מתעלם מדקדוק נתימה ונחלם מחסל פתיחה, כי אמנם אין דרך המהברים להתיב תמיד על דקדוקן של מלח כמו שקדם בנאסיח ביאורם. וטעה אמרו בעבור שלא היתה בידו קבלה ממי שיאמין בהגדרתו. הוא מפני שאין דעתו של אדם טעה להאמין כי חס שקבלת אמותיו המוחזקים לבתי התחלם עקי נבדלים דבר מאמורר (הליס מ"ד) אליהם באזינט ששעם באכותיו ספרו לו פעל פעלה בימיהם עקי קדם. וכפי מה שביאר עליו הראב"ע באמרו אליהם באזינט שמענו והמספרים היו אבותינו שהיו דיקוס וחס נאמיס, ועוד עמס באבותינו שכל הד לרכי חס בעו ולעולם לא יורו רק האמת לבדו, ע"כ: וחשב בתחלת העולם וסופו. כבר נראים לדעת סימן ס"ב כי עיקר הספור ככאן הוא בהחלת העולם לבד לא נחליתו וסופו. ועל כן השתריע עם

זמנו) והיה קשה על מחשבתו לצייר ההתחלה כאשר היה קשה גם כן הקדמות אך הכריע הקשותיו הנופים אל הקדמות במחשבתו המופשטת, ולא ראה לשאול על מנין שני מי שהיה לפניו והיאך נתיחסו בני אדם. ואילו היו הפילוסוף באומה

קול יהודה

המסמלות שהשמיים זכרון הנהגות והתכלית. ומן הסעם הזה עלמו חשיר כאלו הוסח שכתבו בו והשב בתחלה העולם עד סוף, והסוטה כי חשב בענין התחלה העולם עד סוף העיון בזה על היכן הוא מניע ומה שמתוך אלו מן הספקות והמגומים: במחשבתו המופשטת. ר"ל בסדר גוברת בלא קבלה. ודומה לו בחמישי סוף סימן י"ח באמרו על הפילוסופים והן להם שבה על מה שפסעו בחופש הקשיה, ע"כ: ולא ראה לשאול על מנין שני פ"י שהיה לפניו וכו'. כדי לעמוד בזה על הרגלה המכריח אשר הביא הכוזרי סימן מ"ה על אמתה החדש ופרטיו, ולא שפ לנו לזאת כחמיש מן החדש, מה שלא היה עשה כן אילו היה בלומה שיחל בה מתקבלת כמו שיעב: ואילו היה הפילוסוף וכו'. כבר בחרנו במה שקדם מעט המורה בפרקים אשר באבנו לך זיווג כי אין לאריסוס מופה על הקדמה וכו' הוא עלמו החיבר בחולשת דבריו על ככה. ובכן אילו היה בלומה שיחל מתקבלת ומפורסמה וכו'. כל שפוע שהיה פונה היה לסימן לזכות החלק האחר, ועל דרך מאמר הטזרי סימן ה' אך כאשר

איצר נחמד

ובספק כל שאינו נכרח אך קדמון הוא עומד ללכת, ומניי זה היה קשה לצייר לו התחלה. כי מאמר מחמד שהנגלו לו פועם סבוכים אין לו דבר מן הספק איך אנו נעמי, בהספק (ר"ל כמו המורכב מארבעה ארבעה ששה ספקים זה נ"ל הוא ס"ב הספד, ומה שאינו נספר אינו מהסוב. וכמו שזכר בשמו המורכב כפי"ח מה"כ בדרך ה': כאשר היה קשה ג"כ הקדמות. ר"ל שמו שפסל להאמין החדש מהמת קדויות פילוסופיות כמו כן קשה על אמונה הקדמות. והמורה כפי"ח מה"כ יבאר שיתר קדויות ישינו למחמתי הקדמות מאשר ישינו למחמתי החדש: השותיו. רלוזיות: הנופלים אלו הקדמות. הרלוזים שאלו הקדמות היו נגזלים בעיניו ואלו מכריעים: במחשבתו המופשטת. הערומה מבלי קבלת מאבותיו, שארדבה בולם המחמתי הקדמות כהן האלזים. ומה שיעה האדם להכל ומה להקף שכלו בעיניו אלזים להחלק בנקר תאם בעיניו לזוכיה החדש מלבו: ולא ראה לשאול וכו'. לא פנה לנו לתקור על מנין שפוע עולם, כהספיקו לו כחי האלזים המספיקים בשנים רבות מאוד כומר כבימין ה': ואך נתיחברו בני אדם. אחר שפוע עולם כי מתחמל היה מולא בכפדים קדמונים ענין מה, ועל"כ לא היה מולא שום ספר לפני זמן הספגה, והיה ענין דעמו על מה

התאמת הרגלה וכו', עד אמרו כאשר יעשו הסכעיים בכחות המופלסים וכו' וכאשר רואים אותם מתחממים ושמים להם סבות וכו'. ולולא ומסרם לרנ"ל מליחות אעיר המלא בזמנו שהיה מודיע מה שידע שולו, לא היה מההכס לו למחול סבה לעניו, כאשר עשה בשני מספר המחמתי פ' ז'. ומה חוק מחדש מה שכתב ברש"ל בתשובותיו סימן ט' על ביזור עדות אלו גמלה מחממת פתי שהיה אלו על פי שפעה אחר החקירה להכיבו האוחות והנסיים והל"כ ראה בעיניו מעמד ים סוף וסיני ויוזא שמחכים נהבדר אלו קיום האוחות והפלסים כי אז יתקן לבקש שפועם ולהתחמם על היות הש"ת משניה ורובה ויכול לשנות העבעיים וכו', ח"ל המחמית פתי. והיה הפילוסוף בתחמתו אדמיה וישה לרב חובל חוק איהי בלב כי אל אשר יהיה שם הרוח ללכה יפנה להמין ולהשאלו, ובכל ענין יבקש ויתור להממד איתו על טוב מלכה אשר לו שפער מחדדירים משברי ים כי ייחמו יחמדו מימינו וכל פימה שהוא פונה הוא פונה ללד הרוח המגשבה. ועל כיוזא בזה אמר קבלה דברי החמים כדרבנות זכאמרות נעושים בעלי האופות המו מרעה אלה, להורות כי ייחמו החממים אחר עניני החממים האמתיים אל אשר יהיה שם הרוח, אחת היא ולתת הנה לפי זורק שעתו. על כן דרך אשר הקבלה העומדת על קיומה תמיד לא נמוסו פעמים, ח"ל דברי החמים כדרבנות, ח"ל בעלי הקבלה האופים בתוך לבם הדברים המתקבלים אלו, והוא ייעוש הספקות המגשבים לעומתם, הלא הם כחממרות נעושים אשר לעולם לא ימוסו להוסף או לגדוש בדברי קבלתם האמת, כי כלם המו מרעה אחד, הוא משה רועה נחמן שנישם כאלו שמו בעטריקון מרעה"ל על כן היה בהם כהסרוק הוי"ו, והוא דאש קבלתו כמאמר ההנה משה קבל תורה מסיני וכו'. והנה עד דרך זה האמור היה מתהלה הפילוסוף בראש, ובפרט ביותו הקדמות לפי האמת יותר משהי לקבל בדבר קדמו"פ מ"ה חמישי באמרו כמו שפתייב לנו קשה הרחקה בלמונה החדש כן תחמי"ב הרחקה יותר גדולה ממנה בלמונה הקדמות, ע"כ. ובג"כ כתב כאשר התבאר אלונו שזאת השאלה והיא אם השמים אויבם או קדמונים אין מופה על אחד משני הסותרים בה, ובאמרו הספקות המהמייבות לכל אחת משתי הדעות הראשונות ק"ל שדעה הקדמות יותר רב ספיקתו יותר מזה שפועם שאלוהן בחק השם, מחובר ליתום החדש דעת ארבעה אביו ונביאנו משה רבינו עליהם השלום וכו', עכ"ל. ומן זו והלאה הלך יך ובאר את אשר קבל עליו בבאור: דאני שמעתי על המלא כחוב להר' שם טוב בביאורו לספר המדות כי הנה החממים יגידו אך מלא מתיירים מחכב לאריסוס והיה בו כדי ספר מודיע בו כי שמעון הדיקני הסרה ברוב לקחו לקח טוב

לבבל דעמו בראחה הקדמות ובכל מה שהיתה סברתו חולקה על הורפתו והספק לזיש אחר. ואפשר קרוב

באותה שינהל מקובלות ומפורסמות שאינו יכול לדחות אותם היה מתעסק (ל"א מתחוק) בהקשותיו ומפתיו להחזיק החדוש עם קשיו כאשר החזיק הקדמות אשר הוא יותר קשה לקבל :

סן אמר הכוזרי וכי יש במופת הברעה תתפשט בשכל :
סן אמר החבר ומאין לנו מופת בשאלה הזאת. הלילה לאל שתבוא התורה במח שידחה

אוצר נחמד

קול יהודה

הוא זה ממה שמכור בשמי סימן ס"ז על שם הרי"א בנהלם אבות על משנת שמעון הלוי, ויותר לרואי ספר הסופר שנעמק מלשון ערב לנשון הקדש, אשר סופר בו מה שחירע לאריסטוס צעה פטירתו כי היה צידו פתוח בעל ריח טוב שהיה פתוח והיה ממנו ובו היה מתחזק לחיי עשה, והתחמם חבריו לפני שם שמאל"ס מיל"ן וקריטיו"ן שכלו לבקרו העירוכו לדבר אליהם דברים טובים דברי מחומים על קיום הגשם והאשרתה אחר המות ומחזק נגלוני ספורים הורה על קיום פנות תוריות ומכללם החדוש מאין, וייטב צעיונו מאחר מיל"ן אשר דבר שם כדברים האלה לאמר, וכל בני אדם היו טועים עד שכל נח אלם ההכמים והמשיכילים שהשכלו והכחו לבין יולרם והוא ידע כי יש לכל רלס אופן קצן ותהלה ונתן לאל התכמה היחידה והמעלה הרמה והגבוהה, וחל"כ קם אברהם אשר ההכים שכלם והבין כי כל בני דורו היו טועים וגם המביילים כהגבלים, אז נסאו ה' ית' וצוה להקריב לו בט יחיד ויעש כן כי כלם היה שלם לאלהיו לבין מעלתו והבין כי השמש והירח וכל הכוכבים יש להם מינס ראשון, ולא נטה אלהי פרח אביו שעבד האלם אשר הוא דרזן והוא אלם הירח, והיו מקריבים אליו

מה זה : עם קשיו . אפי"ס שיש נגדו קשיות לרעם : יותר קשה לקבל . וז"ל המורה בפרק כ"ב מח"ב, כאשר התבאר אלנו שאלה השאלה, והיא אם השמים הויים (ר"ל בחו"ס) או קדמוים, אין מופת על אחד משני הסופרים נס, וביארנו בספקים (ר"ל בקשיות) המתחייבות לכל אחד משני הדעות, כראינו לך דעת הקדמות יותר רב ספקים ויותר מניק במה שראוי שיאמן בהם הם (ר"ל יכולת הסי'), ומחבר (ר"ל עסק על זה) להיות החדוש דעה אברהם אבינו ונגלונו מהם רכינו עליהם כהיום וכו', עכ"ל :

ועודדים אותו ומעבירים ביהם ונמתיחס בשל, ובעבור שנתרחק אברהם אבינו ע"ה מהם וממהגם וקרא פילוסוף. והמניע להכמה הזאת ויבין בהכמה הפילוסופית כאשר הבידו אברהם חזקן ראוי לבקש המוח וכו', עד כאן מדברי מיל"ן צפני אריסטוס אשר הורה לדבריו בכל חוקק. וסוף דברי הקול תמנע כי כאשר כלם הכחם לדבר הדברים הם הפילוסופים שמכרו שמה רבו ידיו ונלל הפתוח מידו ושחרו פניו וימה. ויבדו תלמידיו ויאלמו לאמר האוסף השפוח הפילוסופים הוא יסאוף רוחך אליו וישימהו בגורו כאשר דברו לאיש מהם וישר כבוד, ע"כ :

סו וכי יש במופת וכו'. קטנר שאריסטו הביא מופת על הקדמות, ולזה הוקדם לו וכי יש במופת הכרעה, ובי דבר שכל עליו כבר המופת היכול הכל לדון על הפך הדבר עד שהכרעה תתפשט והתקבל בשכלו. וכמו שאמר המבד שאלו! היה אריסטו באומם שקבלו החדוש היה מתק החדוש כמחשיתו, בלא אין אחר המופת כלום, וממ"ל אם יש מופת על החדוש אין הכרעה הקדמות, ואם יש מופת על הקדמות אין היה יכול להזק החדוש :

סז ומאין לנו מופת בשאלה הזאת. היתכן שימאל מופת בשאלה רחוקה כזאת, ואריסטו עממו לא מלא לנו לומר שיש לו מופת בזה, ימ"ל המורה בפרק ט"ז מח"ב שהמופת הוא שלם ההקדמות עם המחיות בלי ספק, והם כמו המוחשות כמ"ס בסיומן י"ג פירושי. ומאין לנו הקדמות כאלו לענין קדמות העולם : שתבא התורה וכו' . בלא

ועודדים אותו ומעבירים ביהם ונמתיחס בשל, ובעבור שנתרחק אברהם אבינו ע"ה מהם וממהגם וקרא פילוסוף. והמניע להכמה הזאת ויבין בהכמה הפילוסופית כאשר הבידו אברהם חזקן ראוי לבקש המוח וכו', עד כאן מדברי מיל"ן צפני אריסטוס אשר הורה לדבריו בכל חוקק. וסוף דברי הקול תמנע כי כאשר כלם הכחם לדבר הדברים הם הפילוסופים שמכרו שמה רבו ידיו ונלל הפתוח מידו ושחרו פניו וימה. ויבדו תלמידיו ויאלמו לאמר האוסף השפוח הפילוסופים הוא יסאוף רוחך אליו וישימהו בגורו כאשר דברו לאיש מהם וישר כבוד, ע"כ :

סח וכי יש במופת וכו'. לפי העולה בהחלת הדעת נראה שר"ל האם לאפשר זה שימאל הגמדות מופת לדעת החדוש כנראה מתוך מה שחמרתה כי אריסטוס הכריע הקשותיו הנוטים אל הקדמות. כי הנה עם היות שלם הכריע עם זולתי הקשים מכל מקום לא הבדיל הכוזרי בין הקם למופת ובסקירה אחת וסקרו אלנו. והולם היה זה מחליט מאלד ענין האמונה הזאת : הכרעה תתפשט בשכל. לא סברא גרידא גוברת במהשנתנו. ועוד יבואו לבאן פנים הדעות כספקא הגמטכה :

סז ומאין לנו מופת בשאלה הזאת וכו'. כי לא אמרתי לך שאריסטוס יכריע דעה הקדמות זולתי בהקשים כשכרל גוברת אל וכו'. כי היה זה מופת מכריע, ולמה זה תחפלא בי לאמר וכי יש גמטח וכו' : הלילה לאל וכו'. כי היה זה מניח ה"ן לידו ביטול התורה כמאמר המורה סוף פ' כ"ט מהשני

שידחה ראייה או מופת, אך תבא התורה בנפלאות ושנות המנחנים לבריאת דברים או להפך דבר אל דבר אחר להורות על חכמת בורא העולם ויכלתו לעשות מח שחפץ בעת שיהפוך. ושאלת ההודו והקדמות עמוקה, וראיות שתי המענות (נ"ב) (ראו כ"א) שוות, עד שתכריע החדוש הקבלה מאדם ועד נח ומשה בנבואה אשר

חיא

אוצר נחמד

כלל המורה כלל ללמד לאדם דעה והכלל ולתת לנחלים מופת ומשם מקור החכמה והבינה, ואך תעלה על דעתך ששנים להאמין דבר שהשכל מכחישו מתחת ראייה או מופת המבטח כעוד: אך תבא התורה בנפלאות וכו'. והיא המלומת אומנו דרכי המופת מהקדמות אמתות ששם במופתות, ר"ל מה שהמופת חוזה, שהקדמות במופתות אין להחייב שם ספק והמופת הנכנס מהם לא יתכן שיספקנו שום דבר מופת. כיו באו הנפלאות לשנות המנהגים בבריאת האדם, כמו שהיה מכת מיניו שנבראו כיום לפי ששם. וכמו יודעת הן שנגרף מהכלל יורד מן השמים: או להפך דבר אל דבר. כמו שהסבכו המים למים והמסע למנוח: לחרוזות על חכמת הבורא. לראות יקרא אדם כי מה' לוקח את אלה ואל מיוסדת על מנין האמת: לעשות כזה שהחפץ וכו'. וס מופת שאין אחריו כלום לענין חדוש העולם וכמו שמוכרז וכו' ודאית שתי המענות שוות. ולומר לא כמו ששם על דעתך שיש מופת באלה או מדר היקף השכל, כי כמו שאי אפשר

קול התורה

מכאן ז"ל אלו התחלת להם מופת על דעה הריסוסם הטול המורה ויעתק הענין לדעות אחרות, ע"כ. וכל הפרק הוא מחימה לבנותה. ומאמר הכבר כנאן דומה לאמרו סימן ס"ס תלילה לאל מן השקר וטיבא בחורה מה שהשכל מרחיק אותו ושימרה שקר, עכ"ל: אך תבא התורה וכו'. לא זאת בלבד עשה למן עמדם להקרות על על יודו בלתי ירחיק המענות המופת הפילוסופי לגנות דעותיה, מבלי אין במופתיהם שום הכרעה עליה, אבל גם כן זאת המורה היא העולה במופתה נפלאותיה להקריע על מופתיה הפילוסופיים אשר עשו בלהטיהם כן ויכרתו להודות בפנות התורות אשר שגבו מהם ולא יכלו לענות אליהן בשלם עיונים: ושאלת החדוש וכו'. כבר העיר המורה על עומק שאלה זו האמור פ' ע"א מהראשון. וכבר ידע כל מעיין ד' המכלל האמת שאלו יעשה נשאו, שזאת השאלה, ר"ל קדמות העולם או החדוש לא יגייעו אליה במופת חוקר ושהיא מעמד שכלי, והנה דבר זה הרבה ויספיק לך מזאת האגלה פילוסופי החדוש ויולקיס בזה מהיום ג' אלפים שנה אל זמננו זה כמו שנמלא בחבוריהם ודבריהם, ע"כ:

הדגה אחרי האדם הכלל הנוכח בכל הפנים אשר אין במופת הברכה אשר ייחד הביור על ככה אלל הפנה האמת שגאנו עליה, האמרו כי האדם האדם במחלה עיונו ליכנס בשער הזה סבור הוא לא יפתח על קושי שאלה זו ולא ידע מליצה מקום יהיה ענה ליכנס מבדל שום כחורה ומי זה יעבר לבו לעשה אלו. וגם אחרי כן בהכרחו פענוה ורואיה בחקירת האגלה המאמץ האיות שתי המענות נ"ב שוות. כי אין בהיקף הפילוסופיים להכריעו הגרסה החפוט בשכל. ומתי להחליטו הקבלה הכרית המדעית בניות עני קוזה הכורה שוים, ובפרט שהקבלה ראויה לסמוך עליה מדר המסכה מחדש יזיר כפוי יח' ועד נח שבו תחדשה היצירה והמנין קרוב אין הכוזה והשקר יכול להכנס עליו כלשאר דברה. ולמנוה בפרט חובה עליה לקבל מחבוביה הראויה לסמוך עליהם בהגדרה האמתית. ובלעדי זאת משה רבן על זכר יצאיה כריע אותו בנבואתו המאורסתה שאין עליה חולק אשר היו מלין ספק יותר נלמנו עד ההקשה. והרי וזכר כלן עני מנין הראויה שזכרו למעלה סימן מ"ג ומ"ד ומ"ה, והיו דברים אלה שפה אלה עלו דברים אלו לאחרי, והאשר חזק עליהם לא זה והיתה זאת האגלה, ריזה למר קדמות העולם או החדוש ששברית, היתה אללי מקובלת מדר הנבואה אשר חבאר עמיניו אין בזה הענין להגיע אליהם כמו שחבאר שהנבואה לא תחבל עליוני על דעת מי שיאמינו בקדמותו, ואחר שחבאר שפירות האמתות ממנינו אחיל בהכריע על צלחו בראיה עיונית ג"כ ר"ל בהכריע המאמר בחדוש על המאמר בקדמות, ואבאר שכמו שמתחייב לנו קצת הרחקה וכו'. כלשמו המועתק המעלה סימן ס"ה. גם בסימן ס"ג הנצוי ללמד דברים מחייבים לקחו גם הם מלונות חכמתו. והאדם החבר באמרו ששתי המענות שוות, כי הראויה המאורז למעלה מסימן מ"ח ויולק אין להם הכרע ומקום האדם לבעל דין לחלוק. אלא שכן שפירות האמתות האגלה הענין על שיקל עליו לסמוך על הקבלה והנבואה כי כל אשר יקרב שפירותיה להאמן מדר עלמו יקל יותר ההסמך על הקבלה והנבואה אשר תבאנה על אורחותיו, כי האדם השכל והדעה שני מבורות. וכבר הודענו מעין זה במש עקדם. ואינו לא האשך מי מלהדיע כי דרך זו והלך המורה באמרו, שכאשר היתה שאלת קדמות העולם או החדוש ששברית היתה אלל מקובלת מדר הנבואה וכו' (*). והאסכלי כי ממנו כנאן שפירות שתי המענות שוות

(* ואשר דרך זה הכבר באמרו ושאלת החדוש והקדמות עמוקה וראיות שתי המענות נ"ב שוות עד שכתריע החדוש הקבלה וכו', הוא סדרך היסוד סימן * הראשון בספר נחמה לזון קידש כאשר לא אל תבוינו נגד המחשבים במלת היסוד פנינו ס' ל' היות משפט ה"א הימים לנגד נפת"ח חוקר כתי המאמץ שמוסם על זה ומבואר שמה, וס"א הייני ס"ס

היא סאין ספק יותר נאמנת מה ההקשה. ואם היה מצטרף בעל תורה להאמין ולהודות "בחולוי (נ"א לינו) בחומר קרמון ועולמות רבים קודם העולם הזה לא חיה

בזה

קול יהודה

אוצר נחמד

שנות נראה כסוחר לאמרו סוף סימן ס"ה שהקדמות היא יותר קשה לקבל, כי היה רלווי שימחר כאשר השכיל פיהו הרב המורה ובאמר ס' ע"א שקד' זכרו. וכאשר הזכיר לו זה הזכיר זאת השאלה וכו' עד אמרו ואחר שאבאר אפשרות מאמרט אחיל בכריעו וכו', כמוזכר למעלה. אך אפשר כי באמרו שהקדמות יותר קשה לקבל לא כיון שהיה בהכרעה הקדמות ראה עיונית. וכעת לא יאמר אלא שהכרעה מאמר הקדמות ממה שהיה דעת הקדמות רבה הספקות ויותר מזקה כמה שראוי שיאמן בהק' ה'. עם היות שהמורה השב מזה הכרעה להודות באמרו פ' ל"ב שכל מה שלא יעמוד עליו מופת לר"ך שינוגז ב' קאוזת הסותרים כן הספקות דעת הקדמות רבה הספקות והנה דבר החבר באמרו שראוים שפי הטענות שזה יהיה בבחינת בלתי עשוק הכרע, מבוחר עגלה שנקרא שמו עליו הכרעה שהפסג בשלל אשר עליה של המלך בספקא הקדומה. ויהיה א"כ מאמר המורה נדק על הכרעה הקדומה בראיה עיונית מדא יסרון הספקות המפלוגת בקדמות כשילקח לשון הכרעה במקום סברא גוברת. וילדק ג"כ מאמר החבר על היות שפי הטענות שזה ושהבגלה לבדה בכריע בקדמות לשון הכרעה על פי העשה אשר אליו הוא נושא את נפשו

אשר לשלל האדם להאזיב מופת על הקדמות פשיטא שאין מופת על הקדמות כגור כסוף סימן ס"ה. ומעשה עמדה הקבלה כגור מעוה לכריע ההודו: ואם היה מצטרף וכו'. גם כשני דרכים באל אריסטו לחוק הקדמות. הא' מד עש המילואות ולקח רלווימו מהטעב הנראה לפי הכח הטעב שהקיים בדעתו ובכחו מד עלם העולם. ובכ' מד האל יתברך שמו. ומזה יפרד לשלל רלווי, ויסוד כל שלל הרלווי ס"ה הטענה למח לא כרא האל אה העולם קודם לזה הומו קלמו מווס יושב בעל פה בלתי תלוי. והזכר לו זה הסמכ"ס ז'ל כמורה ח"ב ס"ד, הנה הרלוויט שהכיר מד טעב העולם עשן מנחלו כמשל אשר בא עליו המורה ש' נפ"ו. גם סדרך ס' עמד האל יתברך, המורה בפי"ה ותאור עוז להביי על דבריו טענות פילוסופיות. ועוד היו רבים חושבים שראויות יש שאין מנוע, לזה אמר החבר שכבר יש מקום להנו לסקל כל הטענות האלו בקלות. והוא שאשר שראוין טיבס חומר קדום שמועם נכרה העולם, וכמו שכל מורכב מורכב מארכעה יסודות וכשיפסד יסוד אל יסודות והמילואות חווי גלויה הם היסודות הם קיימים. כן נאמר שהעולם בכלו כפויים והאק' להס יסוד אחד מומר קדמון נקרא גלוסם סילוי. וחומר זה אין לו תהלה והוא יסוד וחומר שיעולם ככלו, והקצ"כ מצייר ממנו עולם לפי אשר חתיב בכמתו. וכשעמד זמן מה לפי גירסו מחזירו לחומר ומצייר ממנו עולם חדש, וכן היו עולמות בלתי תלויים קודם העולם הם לפי עקבות הדעת הוזה. והאם הדעת האמין אלאוץ שקדם

לזוי בזה הכרעה שהפסג בשלל להחזיק בו באופן שיהיה לב האדם לאדם כוון וכמות שיהיה כן על כל עיני. ובכן כל אחד מהם נדק בדבריו וזה בשפכו בבחינת שוטה אל אשר היה שם הרוב ללכת: ואם היה מצטרף בעל תורה וכו'. ר"ל זה הנה עניני דברים על מה שמוטל מדעת אריסטוס המופלג שבנית דין הפילוסופיה. אך אמנה מיהר לייסוטי דור ודור אין שום ספק מוטל עלינו לבטול הפנה הזאת. כי לפי אמנם וילידו במופתיהם קיום דעת ההילוי הקדמון כהגהה אלמטון שסובר קדמות החמר והדוגש הגורות וכמו שקבב המורה פ' י"ג מהגני, ועל זה המליו מאמר הכווי אליהים יציר גדול שמהלל סמיים גדולים שבהם ברא את העולם, עם הממנים אללו הם הוה וכו'. או כפי דעת האומרים בבריאה כמה עולמות קודם בעוה"ל. ופשו שרמז שם המורה באמרו כי אלל כה אחת מן הפילוסופים הוא ית' יצירל בחמר הקדמון מה שזכר, וכמו שצ"ל עיני דעת ופנעם יציר ממנו זלע וכו'. לא היה בזה פגם באומרו, האולי והיה עס זה בדיני פנת ההודו מומן ידוע קיימת והמנה כהוב בראשית תורה ה' המימה, וכמו כן שמהלה האדם אשר היו בו הם אדם ומוה כעדות ה' נאמנה. וזכר זה כי לא יוכל בלתי להראות עיני על היותם בגולה האדם אשר הציב לו למבת התחברות הכבוד האלהי אלינו כמו שקדם. והיו דבריו אלה קריבוים לדברי המורה כשי

לתימס לפי האמת. וראויה לפי כן לסקד בשח"ח חתוף וכנה היא שחוחה בשח"ח גדול לבדו. כמב ז'ל ובה מלה הייטב בעיני ה' זכר על כן אמרו כמחזיקי גורמון שיה על פס כי טעמו ככ"א הדעת כמו אשר ייטב בעיני ה' וכל זה בעבור הדגשות ובחוסה שבה עס נעמי וכו'. והנה על דבריהם אנה מלאו ס"ה הדעת עם עיזר חוזה ח"ן רלווי ממנה כי עליה היא המריבה והנה המלם זרה והנה גולוי זרה כנגד זרה. ויש על פירושו עדים נאמנים וזה המעתיקים וזכר לחיי העולם ש"ה, והכריז דעתו על גילוי הכבוד ושב הורה על כונת המכחשים נלכח שהלמן מומר בלימתי קדשים שכן כפי פ"ה שמו, וטעם כי בני הכרעיים היוו הקריבו את חטאם וזה עקל והלכו בעד אלוני, וקתקלה אכז פאלס ויעשו כרוח לא רחוט על מות הבנים ובעבור זה לא יעולתי נלכות כי אכלתי ממנה מה שייטב בעיני ה' וטעם מה שזולתי מדי חוס. ועל דעת המעתיקים ס"ה הייטב לתימס ס"ה זלע זרה, גם על הפירוש שהכריז היא זרה כי לא מלאו ככל המקרה ס"ה הדעת עם פעל עתיד. ומלה ואכלתי חטא חלילי אמר ואלו אכלתי חטאת וכו'. וטעם כי סיימי חוץ ואך אוכל חטאת כמעט לא אכלתי בלוי, עכ"ל בש' שמי. והמקום שהוא ימלא את תכרוך מרי כמו שחכמי ימלא את הכרוו ושיבס כחמד שזיבס לביאור הכוונ'.

בזה פנה באמונתו, כי היה מאמין כי העולם הזה הוא חדש מזמן ידוע ותחלת האדם אשר היו בו אדם וחוה :

אמר

אוצר נחמד

קול יודעה

שקדם אריסון . והמורה נב' ל"ה ח"ב כמד דומה לזה ח"א ,
 אמנם אם יאמן הקדמות על סדנת סבו והוא ידע אלמון ,
 והוא שפטים ויוסי ונפשים , ידעת האור לא יספור יסודי
 התורה ולא תמך אחריו הכונה לאותות (ר"ל גמיס כחומר)
 אבל העברתם (ר"ל אשכנזיים שזיו), ואשר שפורשו הכתובים
 עליו וימלאו לו דמיונות רבות ככתובי התורה וזולתם שאשר
 נחלתו בהם וגם יסוד לראיה . אבל אין הסברה מנוח אותם
 לזה וכו' . וכל עת שלא יתבאר זה הדעת במופת לא זה סדנת
 נפש אלו ולא הדעת האור גם כן גיבש אלו , עכ"ל : ותחלת
 האדם . תחלת המך מין האדם : אדם וחוה . אשר היו
 יצירי נפשו של הקב"ה ומסס החל האדם לרוב על עני האדם
 בתולדת זכר ונקבה :

ע

יצברו הפילוסופים משגי הכחות המזכרות אל המורה בפרקו המכר להחליט אלנו אמונת החדוש על האופן
 המונה בחזרה אמת גיבול דיקוס וירינו כל ישרי לב . (ומאמר המכר שחס היה מנערך בעל המורה להאמין
 ולהודות בגיבולי הקדמון וכו') לא היה בזה פגם באמונתו וכו' . נדה אור כשאלה להסכמות בזה הרלב"ג
 אשר היה בזה כהמעט במאמר הנשי מס' מלתחומי . ואולי גם הרלב"ג הנמשך בזה מתוך רמזיו במאמר
 על בראשית ברא והתשכיל יצין) . ויש מהאוחות שהמנו שם מלות גם כן אלל אמרו למעלה ורזיוח שתי
 הפעמות וכו' . והבונה לפי זה יוכר פשוטה ומבוארת . וכבר עלה במתבטלי לפרש קצת דברי הפסקה
 הזאה עם הקדומה על פי מרואה אופנים אחרים נכונים מהנשאים לעומתי ע"ה האחר , שיהיה מאמר הכוזרי
 בקדמתו וכו' יש במופת הכרעה וכו' , מוזר על מאמר המכר סוף סימן ס"ה שאליו היה אריסאס בלומה
 שימלא בקבולות וכו' היה בזה מופתים על החדוש , ובכן בקש זלח מידו להודיע לו חיכה ירעו חיכס
 יצבולו נהררים . ומאמר הכרעה חתפסם בשכל . להבדיל בין הכרעה מופתית שלטית לבין הכרעה מופתית
 נגלתה יולתה מן הדמיון מעט הוא שיוכל אדם בדרך הלמוד ולא ישוב על מולק בדרך הדבור , ע"כ .
 מופתים על ככה , כי אין חובה זו מופתת עלינו ללכת לקראת היקשים מופתיים . ותגילה שחבא התורה לספר
 כמה שידחה ראה או מופת של אחרים בדרך עיוני כי אין ענינה להתפלג ולהוכיח על פני המגדע כמד
 צמופתים עיוניים לא בחזות ולא כפנה הארה , ועל דרך אמרו צמופתים סימן ס"ח כי החכם התמים כמד
 הביאים על הדמיון מעט הוא שיוכל אדם בדרך הלמוד ולא ישוב על מולק בדרך הדבור , ע"כ . ומאמם
 אך ענינה הלוי באוחות ובמופתים יולאים מן ההיקף הטבעי להודיע על יכלתו יתבדך ורזנו וכו' . ומאמם
 השאלה הזאה על החדוש ראיוס שתי הסעטה שונה בה מלון הכרע מופתי כהמבואר למעלה לפי דרכם
 הראשון . עד שהכריע הקבלה והנבואה שהם כלי יזיינו לא הקשים מופתיים . וזה כי הנבואה יומר ולמח
 מן ההקשה , ולכן ימין יואמר יודע ה' השכון לבסח בין כהפי הקבלה ותחת כניפי הנבואה החופפת עליך
 כל היום החסה , והמופתים העיוניים שכן אי אמה רואה אבל אמה רואה על יצירי הנבואה התקובלים ועל
 גבוה . והנה נמשך בזה אל מה שהשיב למלך סימן י"ג זה שאמה אומר היא הדח ההקשיה וכו' , כי לא
 ראה להשגן על פעמי ההקשה , וזמו שפירש שם סימן ס"ח במאמר אבל פתיחת דברי היא החופה ועוד כי
 היא כראיה אין צריך עמה אל ראה ולא מופת , ע"כ . וכן אוריס צמופתים סוף סי' י"ד במאמר על הפילוסופים
 אהם עכ"ל משולים אחר שלא יתוייב להם קבול מה שאלנו ומאמתי יתוייב אי קבול העדות והקבלה אשר
 היא כראיה , ע"כ : ראה נחתי בידך משפט בחזית האחד מאלו השני דרכים יודך כידי זיל דון ואפיקי וזכי
 לנפש . ולכל אחד משניהם יתכן לפרש אמרו ואם היה מנערך בעל התורה להאמין וכו' , שיושב להם שאמר
 סימן ס' ואיך לא יפנים וכו' . כי עבס היה שבהם השוכנו על זה סימן ס"ה שיהיה אומה מופקרת וכו' .
 עתה גם להוכיח שהוכה שנית בדרך כי אין צמח שיאמרו האשכים ההם דבר אמתה כונה האדוות כי פגם
 אמה לשולס קיימת גם כי רצו עדן ועדמיו ימן סוף סוף לא יסורו מהכונה בחדוש ונרדך עמהם הנררים
 בקדמות החמר והמרכיב עולמות כי משפט אחד לכלם לבלתי הטילם פגם בצמאוחם . ואינו רחוק שאמר זה
 כלפי אמרו למעלה שהחורה הנב בצפלאות וכו' . להורות על צורת הטולם וכו' . ועמן היה אפשר לנפקק
 ולומר שהיו אוראה זו מתפשטת אל הכרעה חדת החמר הראשון , הודיעים כי אין החקרן בחקק , ור"ל
 ואם היה מנערך וכו' . אפס כי הביאור הקודם טען את בעיני יוורם על אמתה מזה שזכר כלן בחק הפסקה
 נפגמת האדם וכו' , מכסים עם המוזכר שם סוף סי' כ"ח במאמר וטיגנעו"ר היה רעו של אדם הראשון :

דבעטנות

סח אמר הבוזרי די לי באלה "המענות" "המספיקות" ("ל"ה הדברים המספיקים) בשער הזה, ואם תארך חברתי עמך אמריחך לחראות לי המענות המספיקות, אבל שוב אל גלגול דבריך. והיאך התחזק בנפשכם הדבר הגדול הזה שיהיה לבורא הגופות והרוחות והנפשות והשכלים והמלאכים אשר נתעלה והתקדש והתגדל מהשנת השכלים כל שכן מהחושים, חבור עם הבריאה הזאת "הנבזה" ("ל"ה הנמבזה) המנוגת בחבורה

אוצר נהמר

סח די לי וכו'. הכוזרי מדע עמנו כבר מאן לטעות מאן לדברי העילויקן כסיון א'. אך טען מזה נגד הכנר די להוציא הכרסור מלבו ממש בענין נשוא לאהוב אותם פתחה המחמס' פ"כ הודע עתה שכבר יל"ה הספק מלבו ודנינו מספיקים לשך דעתו : ואם תארך חברתי וכו' . ואם יתבאר עמו בלארן אמן יוחי : המענות המספיקות . הוא התלק הכ' שאמר המופת הנקרא לעת ונקרא סיפוק , ויהא כרחייה טענייה עם הקדמות מפורסמות כמ"ש בכו' י"ג . ומה הכרעה המופת מדע נבואה משה וסחורה הם מפורסמות טקיות שס"ס כראוי' כמ"ש ס"ס כ"ה וכמאמר חמישי ס"ס י"ד , וכו' ונקראים בשם ספוק כי יל"ה להביא מופת למודי בזה , וכמ"ש כסיון שלמנו זה : אל גלגול דבריך . יסוד אשר שם הכנר לראש פיה וממנו יתחיל כסיון יל"ה כשאלו על אמונתו ויבאר דבריו יוסר כסיון כ"ה ועל המכרה הוא פוכך ויחך כל כוונת לקיים עמנו ה' ויתבאר אל דברי הדור ורוח פ' מדבר כחון כגולה עמנו כמדובר כסיון כ"ז : התרווח **במשכום.** חוקק האמונה כנגש השכליה : והרוחות . רוח חיים בכל בעל חי : והנפשות . נפש השכלים שבאדם : והשכלים . המטעיע השכלים והטוען אורות לעולם השל . והוא לדעתם שכל הפועל כנמר כסיון א' , והוא שם גם כן למלאכים כולם ונקראים בשם שלים כלאון העילויקוסים הואיל ואינם גופות ונבואתו כלאון הכוזרי ונקראים בשם מלאכים , וכו' המורס כנרק ד' מא"כ , ויהיה שלים למלאכים שכל ענין אחד רק זכר שם העילויקוסים ושם העברי : מהשנת השכלים . שאלו המלאך העליון אינו משיג עולם כבודו וכו' של האשל , וכו' האדם המושגש ממנו לפי דעתם , וכו' שהחושים יקינו מראות ה' : המנוגת בחבורה . שחומר לא ישיג פעום שכלים , אשר לפי דעת העילויקוסים להם נ"כ שומר אף ין וקין , אף לא כחומר הכוכבים המאירים , אבל שומר מנוח שסם ארבעים יסודות חיות גם ועב שגופות :

ואם

קול יהודה

סח המענות המספיקות וכו'. הטענות אשר נח נבחה להסות לב האדם כשכרת

גוברת מבלי הכרעה משלמה הנטייה כמו המופת , טענות מספיקות תקראנה , מודעת זאת מן ההלוקה שזכר סימן י"ג בלארן כי יש מהם שיכולים להעמיד עליהם מופת , ומזה מה שיספיקו גם דבר שחיישם הדעת עליו , ומזה מה שאלו שיספיקו גם וכו' . וכבר קדם הכוזרי סימן ב' לאמר רוחא למי דבריך וכוונת ומספיקים וכו' . ובזה יבא דברו כשמי וכו' ל"ט בלארן דברים מספיקים ומקדנים אותם לשלל . ובחמישי סימן י"ד יאמר . ההנר והדברים ההם הם כספוק למטה מספר יודים , ובכלן יש כספוק וכו' . והכוונה לומר די לי בשער הזה , ר"ל בחלק הזה מן הספור בטענות המספיקות שזכרה להדיה גם הכספוק אשר עורכתי על המדות . ומליו דוגמה ה"לזון היה כסוף המאמר עה בל דבר ההנר , ואילו הייתי מרחיב בשער הזה הייתי מרחיב הספר : אמריחך לחראות לי המענות המספיקות . ר"ל שיספיקו לכל הקדמות הכספיקך על זה פני הראות לכל סבל הומר הטעם עם קטיו . כי ידעתי גם אני שאין בזה מופת מכריע וזה הקבלה והנבואה כלשר הדועתני . והמחלי היה השלם נחמישי מימיו י"ה וילין . ושם סימן י"ח אמר הכוזרי בענינו איני מבקש ממך שהעמיק בענין הזה אלל לבקש ממך דבר כשרה החמונה והיא לי למצוא וכו' : שוב אל גלגול דבריך ויהיה התרווח וכו' . חבור עם דבריאה הזאת וכו' . יסוד הדבור אל מה שממנו נעסק הספור ללא ממצונו , והוא כלשר ההנר סימן כ"ז והתחברות כבודו אלינו שאלתנו ונקראים הסגולה כי אז הוציאו

מתהפך הסיודי וכו' , כמו שהראית לדעת דרך גלגול על דברים עד שבאו לכלל ישוב להוציא את המלך מיד ספקו . ועתה נפשו קיחה על ההתחברות האלו פמכר שמה איך יסכול זה השכל שיחמנר האלהים עם האדם והלא הא רס ומש' וגובה מאל : בורא הגופות והרוחות וכו' . כאשר עיקר כרמות אל השדים המורכבים מעמשים וקוס נעדידי המראה שזכרה הכנר על מילותים מאמר ה' סימן י"ד , בלארן ולא מחרתק נשך מקבול הרקיע והמים אשר משל לשמים והשדים אשר יזכרו רבוקים , ע"כ . ועליהם רוח הכבוד ולא יזכרו עוד את זמניהם לשפירים , והכמוץ פ' אחרי מות האריך על אודותם . או הם היותם המטעשים מן הלז אל הגידים הדופקים ומחילדים מליד ועלה מן המדוקדק שבדם , ויוקשרו בחלמנעוהם הנפשות גופותם , כי הנפשות לא יקובצו בזוהר אמתני ומדרגה הרוחות אלמתיים בין הגשמי והבולתי גשמי : והנפשות . הן הזמנחה והמרגש : והשכלים . שכל האדם ושכל הגלגל אשר נתעלה והתקדש והתגדל וכו' . כנגד שלמה מיי שכלים הנפשות העולמות על דרך קדום קדום קדום . וגו' שחא קדום וככל משלמה למעלה למעלה : מהשנת השכלים . שם המלאכים ככלל זה להיותם שלים מופשיים מחמר . וכללו כאן שלמה השכלים שהם שכל האדם ושכל הגלגל והשכל ששם שכל כלם נחמלה כטורה והתגדל והתקדש כמדובר : כל שכן מרחושים . כנגד הנפשות שקדים זכרם :

כי

חמרה וזה היא נפלאה בצורתה, כי בקטן שברמשים ספליאת חכמתו מה שאין הדעת משנת אותו :

כמו אמר החבר בדברך זה לא "הוצרתי" בדברים (כ"ל הצרכתני אל הדברים) רבים להשיבך. האתה מיחס זאת החכמה הנמצאת בבריאת הנמלת דרך

קול יהודה

אוצר נחמד

ואם היא נפלאה בצורתה. אש"ש שיש פלא גדול ביצירה גוף האדם ואיבריו ותכונות חלקיו. ושמח האמר כי מנשר האדם אלוה שאף שהוא גם ועב"ס הוא עשיר ויוצאנו על הענין הנפלא הוא וע"כ הוא משי שיש לו להנרמל חכמו עם החומר : כי בקטן שברמשים וע"כ. קבצר בלא מן השם הוא זה הפלא נכסד קרוב מעט, אבל הוא בדרך הענין האמור בסיון ע', שאל"כ הוא גם כל רמס האדם היסוד פחותים יע מלאכת החכמה היצירה נכס מה שאין דעתם חכמה, וז"ל החשיד בעל חו"ס נשער היסוד ס"ז. החכמה נראית בקטני היצירות וגדולות, כי כח החכמה נראית ביצירה אטל לפי גודל גופו אינו יותר נפלא מכה החכמה הנראית ביצירה הנמלה לפי קטנותה אך כל אשר תקטן היצירה יהיה כח החכמה וסיכולת נראה עם יסוד ותקון כבורא יותר נפלא, ע"כ. ולפיכך אם מכה ענינו זו יוצא האדם ליוצא את השם לנדר שיש לו חכמו עם כבורא הלא נאמר לו יתוש קרעך בעליהם היצירה :

כמו ברברך זה שנוכחם לענין מרמשי האדם בעליהם היצירה נכסה, כל שכן שסופסת תפוסה לדברך מאחר שפירשה כי יש דבקות ומבשר לבורא אטלו לפחות שביצורים, וכ"כ נמין האדם : האתה מיחס וע"כ. האת :

כמו ברברך זה וע"כ. ר"ל לא איננו להעמיד דברה לחבר כי פליאת חכמתו ית' מנאלת בכל היצורים, ויבוא הטמנה כוננה, כי כאשר לא היה יכולת למעלה להנהיג עליון נורות נאורות לכל בריה, כן לא יתנו סוב מעטליו להרמות רמשים ועינים אלהיים צעם מולד, כי עשה טוים נכונים למלאכה השמים עם ההזמנה הראויה בגיורת עליון, וכמו שיבאר סימן ע"ז וע"ט. ויתחשבו דבריו לעמח אמרו בשלישי סימן כ"ג וישעור הערבים שראויה להם הורה האנושים איננו כי אם ליצירה ית' וכן האומה החיה הראויה לחול הענין הכלבי בינה איננה כי אם לאלהים לבדו וע"כ, ע"כ. ובהה סוף מגממה להחוס לדבריו בלשון הוא סוף סי' ע"ז לחבר אם כן אל היה רחוק בעיניך הראות רמשים וע"כ, שהיהו החמרים ההם נכונים וע"כ, גם יהקן שטונה אמרו בדברך זה וע"כ, חסיה לומר, הדרוש היה שגמחמו עליו לא הוצרכו בו לחריכות דברים כמו שאולכרתי לזה בשאלה הסגולה אשר ארצו לי עם הדברים להעמידך על בוריה : הארתה מיהם וע"כ. שאלהו על זה כמסובק בדבריו כקודמים על הבורא ית' אם טויהו בהם כבוראם לפוטס שהוא ענמו ית' יוצר הירש בהכמה, על אם טויהו בהם :

*) וכבר המלינו על זה מאמר חו"ל ותקסה מסס בשליש, לרמזו כי נפלאות חכמתו ית' גם בזריות השפלות ההנם לא ידע אלוה ערכה ואם בין נכונים ישום קנו בהכמה ודעת. ואשפר קרוב הוא כי על כן היה ר' זיהקן אמר דקדק כסדר אל כך הוא הוי נמלה, כמו שפסרו ז"ל ס' אלו ערופים. ושם הם שבים לנכח דברי יצור חונת סלבונו בשער היסוד ס' א' וז"ל, שהכמה נראית ביצירות וגדולות, כי כח החכמה נראית ביצירה אטל גופו אינו יותר נפלא מכה החכמה הנראית ביצירה הנמלה לפי קטנותה, אך כל אשר תקטן היצירה יהיה כח החכמה וסיכולת נראה עם יסוד ותקון כבורא יותר נפלא ונראה ממנו וע"כ, עד אמרו ואמר סילווכו אין בהם שגרה אלהים יותר נפלא מענה שגרה. ורמס לומר כי החכמה בקטן וגדול מתקין העולם התדמס שום, כמו שאמר דוד הסמ"ה כסדרו מיני עיני העולם ותכונתו יסדו מס רבו מעשיך א' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קרוב וע"כ. ועוד יאל לו לנעל מעקרים מס שכתב חזקוני ב' ס' א' וסביב אשר דבר מעטס הכחונים, ותגלגל בדבריו על זה מאמר אריסאוס מסר בעלי חיים. ותחס דבריו באמרו שכל זה רמז חו"ל ארץ שירש בארמס שרשים מס סחומרים יח כבוד ה' לעונס ישמח ה' במשעיו, לומר כבודו ית' במקדמו מונס לעולם שהוא נתי, ואלו הנמלאות הנוולות מן הסופס פחותות ונפסדות שאין להם קיום כל כמין ולא באים, כבר יתקן שיטתו בהם מלד שגמחמו נכחם בהם נפויים מעשיו וע"כ. ישוין שם כי לא רחיקי למלאות אורך הירש כשתקבל כל הארץ כשמה כחמיסם כלו לטויהו. ולפי זה יתבאר אמרו מלאה הארץ קרין, לנרות כי הארץ ספטרס גם היא מלאה קרין נאורות מעולות ורוא אלא, ע"ד מאמר סילווכו כחוכר למעלה :

דרך וקשר אל נגזל או "לזולתו" (כ"א לזולתם) מבלתי הבורא היכול
 המשער אשר נתן לכל דבר חקו מאין תוספת והסרון:
ע אמר הבוזרי וזהו היבטוהם אל פעל הטבע:

אמר

אוצר נחמד

קול יהודה

בהם להיות הכל עמר על ידי זולתו אשר מלא אורח
 רוח אלהים נחמה נחמה ודעה וכל מלאכה
 נאותה אל הנבואה הוא, שאם ככה הוא עושה לו,
 לא יהיה צפונה החבר ממש להוכיח מזה ההחברות
 האלהים בצומה, והיה הפק הבוזרי שאר צעו אוך
 יהיה לבורה הנומה והרעות וכו' חבור עם הנביאה
 הזאת וכו' המשער וכו'. ראה זו מה שאמר
 בשלישי סי' כ"ג ועיבור המרכיב שראוי להם האורה
 האנושית אינו כי אם לזורה ית' וכו', וכמו שזכרו.
 גם שם סימן ל"ג היה דברו כי להיות הטבעיות
 מהפערות והמאוזנות וערכות בהמגזם מן הטבעים
 הארבעה ובמעט דבר יתלמו ויתקנו ותחול בהם האורה
 אשר היא ראוייה להם מהיים ומהיים והיה לכל מזג

כאחה הערך במחבתך החכמה היתה שנקיים חקן למחלת
 סוככים או סוגלים תליהם שהאמר שיהם ילא נריאל כל
 דבר על הכונה הזאת הנוראה ומהם ילא הזיור הנטאל אשר
 להם נחמות ויבורים וסודים: או לזולתם. כמות השקלים
 או הכל הפועל הכדוי לפילוסופים: היכול המשער. שם
 סימן ע"ג הטענות השמיות המעבב עמר ע"י פעולתם
 נחמיות קרירות והלחות והיבשות אינו דעת ובחכמה מהם
 כמו שלא ידע הגרון והמקפת פעולה הפועל בו, וה' לבדו הוא
 המעריך והמשער שיטור ממות הנוך לכל אחד מן היבשות
 והמים ולמות והדומה לזה כדיוק גדול בלי תוספת והסרון.

ע פעל הטבע. קד פועל הטבע מעולם נחמד השכל
 בהמשך המולדות והמיתיה המיד:

וכח

האורה שהיא ראוייה לו ובמעט דבר יכסר וכו', וכיוצא
 כזה, הזך הבטי אומר נחמיותו שונים. והבינו וראה כי
 כונת הכבר היוצאת מזה מחמתיו המלאים לו בספר זה,
 פרט ומידה מבטן ומהריון גם עד זקנה ועד שיבה, בלתי לה' לבדו
 ההכנס היכול המשער, כי ע"י
 עמו הכל נעמר, אפס כי יעניט פועלים אלהיים במעשהו על
 דרך התמוס והקרוו וההרעבה והיושב וכיוצא
 מההכונה כגרון כיון החובב בו. אהמס ליהם החכמה
 לדברים ההם המבינים וכלילו יפקד המלך פקידים
 לפעולה מלאכתו בסלקו השגחתו מהם כמלך עון
 משרם על שם שפיהו, זה נעל ומתוקן אלל סבדר ההכר,
 כי ראה בזה דמיון העברה נחלה משבט המושל
 ברוך הוא לשבט משטרם של כה מן הכמות בלחך,
 וכללו היה זה חוקר יולא מגעז אמונה הקדמות
 לבא בדרך השתלשלה הכמות אל כה פועל
 היורה זוגתו ית', וכמו שעשו הפילוסופים
 בשכל הפועל וקפחה יחסו הפעלה הזה
 לכה נמאל במהרהו עמו, כאשר יאמר בספר
 מלהמות הרלב"ג מאמר חמישי פ"ח, וע"ד
 מאמר גאליום בכה המתייר המוזכר בדברי
 הכבר נחמיותו הספר. אך חת נבחר
 המורה כי אהמס עם הודאה המדות
 יקל כל קשה ויתיישר כל מעקב כדבר
 הכבר מאמר ה' סימן י"ד. ולא ילא
 בעקבות הפילוסופים רק יאמינו בזה
 שזכר שם סימן י' שאין כילתו לפני ית'
 אלל הוא מתן לכל דבר מה שראוי לו
 ע"י. וכיוצא בו סמוך לתחימת הספר
 בהקדמה השלישית באמרו כי הבורא
 ית' חלק אחר הטובה שצבורה
 שאפשר לו לקבל והמחוקק שבה וכו'.
 ופנה זו מיושדה אללו בעל הורף
 נחמיותו וכל אלו ביטבו פעולה
 שלימה כו שיש בה משלימות השערת
 ההכמה מה שלא יעלה אל החכם
 הבורא ית' כי לו לבדו יאחה. ולמה
 נלך לקראת נהשים נעשויים סורו
 פמח קראו למו. מגעז רגלו
 מחיכהם כי הלומותיהם השוא ידברו,
 והאור המים פעלו אין יזיר כלהיוו,
 הוא הטבע האמתי הטובע כל
 המפעלות בחותמו, נשימה לרשות
 על לבנו כחוחם על זרועמו. ועל
 האכן הזאת טבעה עינים משוטטות
 לו בכל דבריו ויורה אותה לרשע
 פנת תורתנו. ועוד חשוב חרבה
 כונה זו מוחך אמרי קדוש המהגלגלים
 בהמשך לצורו, ויתרבה לפיכך
 דברו בכל המקום אשר שם יתן
 אף את הודיה מלך בהראות לו
 כבודו ממשולם כי הכל עינים
 וברוב דבריהם לא יהלל פפע לא
 מהם ולא מהמהם ולא נחת רוח
 בהם, כי כל מה שאמרוהו על
 פקודת אלהיים שרים רבים
 ובכדים שופכים ומפריים על
 עיני היורה, עיני נמשך
 משרם פורה רשע לעגת הקדמות
 כמדובר, וכתיים חללו שדה
 התיקון גוריהם, ודם ענב יסקו
 חמר מנפן חמר נגש, לא כלה
 חק יעקב אשר מבלתם נחמיותם
 המבטל מהם חמר מני האלהיים,
 רק שבטם יתן בהכנת התמרים
 על דרך המסס והקרוו וההרעבה
 והיושב אשר אין להם מדהה
 מוד הוראה היות והנסיון,
 וכמו שאמר נחמיסי סימן י"ד
 אחרי העירו ספק על הנהת
 היבשות הארבעה אלל הפילוסופים
 וכו', אחת כי חמר הנוחקר
 יזולתם הכרה לרדות נחמיותו
 והקרירות והלמות והיבשות
 ושהם איכותי ראשונים אל
 יתלם מהם או ממעוטיהם נגש
 מהממים ע"כ. אהמס על פעולת
 הזיור וההנהגה הטבעי וכיוצא
 בדברים הנחמיותם המהממים
 תמיד בכל יום, הקול קול יעקב,
 ה' הוא הלהיה ה' הנהגה
 האלהים אין עוד מלבדו
 הכס יכול ומשער, והכל
 משרתיו עושי רצונו ככלי
 ביד האומן לא זולת זה:

ע וזהו דמיונהו וכו'. עמד עמו בו וריוו לא נמר, כי כטוונה
 או כוונה עשה נכונה מחד כי הטרם
 יהב' הוא ההכנס הפועל היכול המשער
 נחמיותו האורות. וכעת יאמר לו
 להכר מה פעל אל. כי

עב אמר החבר ומה הוא הטבע :

עב אמר הבזרי הוא כה מהכחות על מה ששמענו בהכמות ואין אנו יודעים מה הוא, אבל החכמים יודעים אותו בלי ספק :

עב אמר החבר אבל ידיעתם בו בידיעתנו, נדר אותו הפילוסוף כי הוא התחלה והסבה

קול יהודה

אמנם היוזם פעולו אל הטבע להכנסו בה כמו אמנטי על ידי הכנה המר כחומר בקדמה. זמלם כונה עדי עד גם מלא דברו וזמו שורה אחר כך בחמרו כיוון ע"ז אם כן אמי רואה שהטבעו בשמות וכו'. כי מה הוראה שלא היתה אחרת כי אם מלד היותו הידוע נבדלו של טבע, וכי כוונתו מלא היתה בו נליה :

עב ומה הוא הטבע. חבר הכרים מחוסס להולול לאור כוח המלך אשר לא עמד

על המכוונה עד הנה, לאמר הכונה ידלנה על ידי השללה הזאת, שאם כה יאמר הלא הוא הבורא ית', גם לבטו של חבר וטון עמו בלמונה הזאת כאשר דבר בגליבו כיוון כ"ג. כבר דמית לך ביצירת המה והחיים ואמרתו כי הזרה וכו', עד אמרו ליגנה מן הטבעים אך מלה הללוים ית' קוראים אותו החכמים טבע וכו'. של כה יאמר הן הטבע הלא אשר נתיחס הפעל אליו הוא מה שמכין החמר אל קבלת הזרה כשמה היתה והכוכבים, גם אם זה יקבל ונגלו דערו כיוון ע"ז, אפס כי עב אם כיון נבדלו אל אשר כוונת הטבעיים כשם טבע כשהודיעו טבעו כעולם וכמו שיבא כיוון ע"ז. וכבר קדמה הערתנו על זה כיוון ס"ט :

איצר נחמד

עב ומה הוא הטבע. הלא על זהו שאמרו. מי יאן לכדר התולדות וליוס המה, ומי שם נסדור סוס הנראה מתידי כיה :

עב כח מן החכמות. כלומר כבר יש כה שטעול ד"ט נכנרתי חנה הנרעה בלך שיאל ממנה שלום, וכן בילת הכך כשיתחם יאל הכך על מה שהוא כליזו, וכן כליזא הוא בכל הכרים: ואין אנו יודעים. שאין אחט יודע כילד ואלך נגזרם טעבע דבר הנגלה הם :

עב אבל ידיעתם בו בידיעתנו. כלומר כמו שאין אחטו יודעים לרש ולהכביר פירוש מלח טבע

קד הפילוסופים עומם יבטאו בקשה מלח טבע לשי מאמר הסמוך הקוראים אותו כשם זה כי לא ידעו מה. ואחריהם יאלו אותו הפילוסופים ולכס לא נטון עמם להכין מה ידברו כה: גדר אותו הפילוסוף. שם גדר הוא עיני המבאר כהנח כל דבר האוא עד שיבדיל בינו ויין זולתו מן הכרים ולא יעטו בו, כמו הגדר המקור מין אחד מן הרעוים ומבדיל בינו ויין שאר הטיים שלא יתערב בהם. ד"ט כשאמר מלח הי אשר נהכונות אל האדם ואשר אל בעלי חיים, וכבאמר מדבר הרי שיהא גדר לנדרוך שהוא האדם דוקא, וכן גדרו מלח טבע כענין שמבאר: התחלה והסבה. כל דבר המקיים עיקר הענין שהוא נקרא התחלה לו וכן נקרא כה, כמו שאמר ד"ט כי הנה התחלה הרי וכמה וכ"ג דבר האוא של מלח: הפילוסוף. הוא אריסטו טוכר כ"ט

עב הוא כה בהכחות על כה ששמענו בהכמות וכו'. ר"ל כפי מה ששמענו בהכמות. והורה בזה כי לא היה עס לבטו שהטבע הלא הוא הבורא ית' אלל הוא כה מן הכחות יהיה אמנטי

בהשלמה פעולתו ית'. וככל זהו לא היה הווא בשפתיו אם היה אללו מובטו על טבע על היותו כלי ואמנטי אל הכנה החמרים כמזכיר. אמנם להיותו כומוך על מובטו אלל הפילוסופים והרי הוא כולל אלל ממשלה רבה, הנה הוא לא ידע ואפס. כי הנה כה מנטס של פילוסופים להיות הטבע שורה בשמירה המין כחומר בחימטי כיוון י' אלל כסור מדרגה המה ח"ל. ויבקש הזרע ההוא כמו המשנה ההוא להכמה הנפלאה הנקועה בו הנקרה אלל טבע והוא כה משתלל בשמירה המין בטבור שלא היה אפשר להאשר לחיט ההוא עשאו וכו'. והיה כל אשר לו הכחות האלה וכו' הוא אשר ינהיגה הטבע על דברי הפילוסופים ועל האמת שהבורא ינהיגם כהטנה מהתכוונת, קרא אחה הכוונה ההיא אם ההפוך טבע או נפש או כה. ע"כ מלאטו המדוקדק מאד בחמרו קרא אחה וכו', להורות כי לא יתכן להקרא כן בישראל עמו על פי הגדר אשר יגדרוהו הפילוסופים בחמרים שהוא התחלה וכבה וכו'. וכמו שיבא כי חלו הכהרים יאורו לגבוה מעל כוונה שומר, אין לזרים אלו. על כן השבו הכהרים :

עב אבל ידיעתם וכו'. כוונה בזה דע לך כי הרעה גדולה היא בזה היה הנקרא טבע על פי הגדר אשר נדרוהו, כי לא נפלחה היא ולא רחוקה דעתם בזה וכמוהו כמורה בידיעת ענינו וכלם הכרים מידיעת מהוהו אל נטון, כי שיקום ודות ונפש חין וכמו שיבא. והנה אם הטבע הוא התחלה וכבה להועט וכו' כדבר הפילוסופים והחיים לו הפעל גם כן כאשר דברת כיוון ע', וחששתי מהכמה לכוכבים כן יאוו לרס אחותו הרבה, כי הנה מלבוט עניון הוא זה קרובי מלד הכרע לייחס לו הכריחה נ"כ וכדודו ויבדך לאחר יתה, והגדר היה הכוונה הפילוסוף בשני מס' הטבע, וכך דבר ענינו לשי מובטו אלל הכר והמלך. הטבע הוא כה כמאלל הכבטי אשר הוא לו התחלה וכבה נשיות ויטוע. והתנה בו שיהיה הכה ההוא כמאלל עמנו להבדיל בינו ויין הפועל והתכלית, טעם היותם כבה להניעו או להניעו כסור הנעתם ממנו. הלא פרה מהם ענינו של טבע להעדר חמלי היותה כמאלל עמנו. והתנה בו נ"כ שיפעל כעלם לא כמקרה. וכיאור זה דרך מלל, כי יכול בעל חיים מרלש הגג אלו היותו כבה הטבעו למטה לארץ רק תורת כבדות

עך והסבה אשר בה ינוח וינוע הדבר אשר הוא בו בעצם ולא במקרה:
עך אמר הבוזרי כאילו הוא אומר כי הדבר אשר ינוע מעצמו וינוח מעצמו יש
 לו סבה מה בה ינוח וינוע, והסבה ההיא היא הטבע:
עך אמר החבר זה הוא שרצה לומר עם דייקות רב ודקדוק והפרש בין מה
 שיפעל

אוצר נחמד

קול יהודה

כדלות היסוד העפרי או המימי הגובר בהרכבתו,
 ומקרה הוא קרה לו היותו צעל חיים בתנועה ההיא,
 ולא יבאן בענינה בעצם זולת הכדורת, וההוא יקרא
 טבע לבדו בערך אל התנועה ההיא. אמנם בהתנועע
 צעל חיים תנועה ההפך אז תיחוס התנועה אל נפשו
 המיונית והיא הטבע בערך אל התנועה הזאת. זאי
 מה שכלל בגדר אשר כפי מובנו אלל שמי האשמים
 השגמים האלה בשמי הצבוח הנמשכות:

עך כאילו הוא אומר וכו'. זה לפשט קמחי
 הגדר המונח לפניו למשן דעת אם
 הכין עיניו כראוי בלחמו שהטבע הוא אשר בו ינוע
 הדבר מעצמו וינוח מעצמו, להוליך מידי הנעת הסבה
 הפועלת וההכלותית כי הוא זה אשר כלל בגדר
 בלחמו אשר הוא בו, כי אמנם אלו איך בו רק בחון
 העמודית כמו שקדם. ורמז ג"כ בביאור הזה אל
 האגלי השמי שינוע וינח מעצמו, ר"ל מלד היווח קל
 וכן צעלה במלל הטעל המקום גבוה כי אל
 זורח כדלות היסוד הגובר בו תיחוס התנועה בעצם,
 כי אמנם היא ההתחלה והסבה העלמית אל התנועה
 הזאת לל היותו, כן בעלדי הוא המלס פעל הירידה
 בצעל חיים הטעל, ומקרה זה יקרה לו היותו צעל
 חיים כי יעול הנופל ממנו. והתגלי הזה הוא הכלל
 בגדר בלחמו בעצם ולא במקרה:

עך זה הוא שרצה לומר וכו'. ר"ל הלא זה
 ציבור יבחרו הפילוסוף בגדר ההוא עם
 דייקות רב יותר שחמך אשר הוא בו, ועם דקדוק
 והפרש בין מה שיפעל במקרה ממה שיפעל בטבע
 בלחמו בעצם ולא במקרה. ועל השמות מלח עשם
 שבגדר הפילוסוף אל מלח טבע בדבר החבר בלחמו
 ממה שיפעל בטבע, כי טען הדבר וקורבו לשמוע
 שהיה

כס' השתע מאחז כ' ט"ל: ינוח וינוע הדבר. כבר אמרו
 הפילוסופים כי כל תנועה היא השתנות, והמלך שם זה של
 תנועה נפרט על שני המקום והמבד ככולך ממקום למקום
 בלחמו השתנוע ההולך הוא וכן בדבר דומה שעתה ממקום
 למקום וזויה מלכו בלחמו השתנוע, אבל בדרך כלל כל
 השתנות כגון תיחוס וגידול והפוך ויבטוח והפוך הכל נקרא
 בשם תנועה, וכן הויה והפסד הכל נכנס תחת שם תנועה,
 מלבד כי תנועה המקום הנקראת תנועה השתקף היא ההלכות
 והקדמות לכל התנועות בטבע (זה בולח היסוד ריש ח"ב
 פקדמה י"ד, הלך שיש בזה מקום עיון אישי שיהי לעינינו).
 ובכן לחמו כי כל תנועה אשר תנועה ואמורה היא בחון
 לחמו הדבר ממש כמו בלחמו וההפוך שמתנו ומחוכו יהיו.
 וגם כל תנועות הפעיונים עשם הדבר הוה שהוא על עיון
 הוה, ד"ל לולל בלחמוה בלוחמה לא הוה האמה זה בעולם.
 וכן ההפוך ר"ל הוה לחמו הדבר והפסדו הוא גם כן עיון
 ששכלל הוה. אמנם כל תנועה המקום אשר לצע"ח אשר
 ישיביר לנכה לחמו חשלו והוה מחוכו ג"כ (לשחקי התנועה
 הטבעית מנחון כגון אדם המושך את האמה או הכעלי חיים
 ממקום זו היא תנועה מנחון), ובתגלי היא לקיום עלמו כגון
 בקצח התחלה והכריתה מן הדבר המוקף לו, כל אלו התנועות
 נקראים בשם טבע, ר"ל הכח המעורר אותם על זה העיון
 וזה היותו הוה נקרא טבע: ולא במקרה. כגון חמך ועשם
 מנוע בגד, וכן התנועה הזאת שצננד היא מקרה קרה למלך
 מן אמלכה וסבה התנועה היא מן הטבע. ואולי רואה
 שרואה עלמו הלך שהסבה אשר קבלה זאת השרואה היא מוג
 שרואה והסבה אשר תמליכה השרואה הזאת היא שכל השרואה
 וכן קיום לנעה השרואה, מ"מ הכח השרואה אינה מלך עשם
 השרואה, כי יוכלו כלל האדם להתקיים מעלי סיכוי להם שכל
 על התנועה. הרי זה אצלם שהוא כח השרואה עכ"ל הוא כח
 צננד ומחמו. ובכן כל דבר התחיה התנועה או המנוחה לחמו
 ונכח באופן שזויה התנועה או המנוחה הוא קיום למין זה
 ששכנחיים או הפסדו עשמו בדרך כלל השרואה, ר"ל כשישם
 מלך וימות היא תנועה מעלי שינוע זה ע"י אשר מנחון שאם
 אצלם התנועה היא המסדה העלם הוה הוה אין התנועה
 בו, ר"ל בחורו רק מנחון ואין זה טבע, ורק נקרא בשם טבע
 היא מלחמה בחוכו ודקא. וז"ל המורה כפ"י מח"ב אשר שהכיר עשיון כח
 הכוחות המלחם שני מינים, הויות אל מה ששכנחיים, ועמידתו
 זוכו עיון הטבע אשר יאמר שהוא חכם מנהיג משגיח כהמלחמה הוה
 כמות תנועות זורח הם סבת מליחותו וכמות וזאת הם סבת
 במלחמה חמישי סימן' בביאור וכו':

עך כאילו הוא אומר. כלומר עדיין לא פירשו שם הטבע. ואינו רק כמלגיו כדברים וכוזאמר, של דבר שיש לו תנועה
 מעצמו ר"ל מעשם הדבר לא על ידי אחר מנחון, וכן הכוח ממלחמותו ר"ל בחון עשם הדבר כסא: יש לו
 סבה מה. יש דבר המסבך והגורם לו והסבה הויה קראו אותה טבע. ועדיין אין לחמו יודע מה נקבו בזה בשם
 ומם הוא ללגמדו בו. ממלחם שלא פירשו מי הוא הכח הוה:
עך עם דייקות רב והבדל וכו'. כבר זכר אכן רש"י בשמי מהשמש ט"ל מקום עיון בולח הכוחה. שהוה לחמו שגד
 הטבע הוא מה שהתחלה התנועה מחוכו. וע"ז קרה כלה הספן שמתוך הכוחה והוא מניע הכוחה, חף אשר
 בלחמו שחממה הכוחה שישם טבע מלחמו שיתחלה התנועה מחוכה והוא כספן שמתוך הכוחה. והוא ישיב כלה כספן אשר
 ש"ל מהכוחה ויפסד ממנו. חף אלה לחמו לו גם עשם הוה וכה הויה ונשמת האדם אשר שילאו ויפסדו ממנו. וישקך
 ששכנח לחמו שטבעת היא המעמדת עשם הדבר על מה שהוא והוא המתנועע אותו רלשון ואחרון, כי האמה לא הוה כסא
 פרט

שיפעל במקרה "ממה (ל"א ובין מה) שיפעל כמכוע, והדברים מבהילים השומעם, אבל העולה מיריעתם במכוע זה הוא:

עו אמר הכוזרי אם כן אני רואה שהתעונו בשמות אלה "ושמונו" משתתפים (ל"א ושמינו משתתפים, ואפשר לתקן ושמונו משתתפים) עם הכוזר,

באמרנו

ארצות נחמד

מס גביע אליו הכה היה וסכה היה הוא ראשון אשר הניע אותו ובגלות הכה היה ממנו נתחבל. הלחמ ולי אפשר שישוב אליו עוד, וכן הוא בנפש הכה ושמחת האדם שלא תשוב עוד אל הגוף רק בגוף ה' לא נבע. מש"כ כפשיה הרי היה אפשר שתחנע קודם לזה הספק ואחריו מפסן אחר. עוד זכר שם ספק אחר וז"ל, וכן כמה שיהיה עליו כמה שאחר זה אם כל מינע ככל אחד מן העושים הטבעיים הוא זולת המחנע או אם יש כנאף דבר יגיע עלמחו כל זה בלתי מנוק לזה אברד רזזה לומר בירידה הרבאונה מנחמחו, עכ"ל. ולזה כיון החבר נמ"ס והדברים מבהילים, ר"ל שיש בהם ויכוים רבים ועיווים לפי דרכם אבל העולה מיריעתם נבעט בירידה הרבאונה הוא זה:

עו אם כן רואה אני. אם זה כיוונת לקרוא טבע לשיעור השפע היורדת לעולם השפל. אם כן אהנו מועים בשמות אלה של טבע ועל מה שבו ככה, כי שמונו ר"ל שמו אומנו ר"ל מנוג האדם בקורא בשם טבע שפועל בו לני שכל והסגס כמ"ס המורה בפרק י"ט מח"ג, וכן פועלת הכוזר בהתחלה על דבר והפגמחו בו אף זה קראו בשם טבע, ולא קרי זה אל זה ואין בייחס רק שחף הסס, עיין בסוף המורה בכיוראי השמות ארצות טבע. ולג"א ושמינו משלשן שם, וכן ר"ל גם כן שם טבע אשר למנונו משתתף בשם טבע האומר על פועלת הכוזר, והוא הוא עם טכחה ראשונה: באמרנו

קול יהודה

שהיה מקפיד מחד על מה שזכו הפילוסופים אל הסבע בלשון עטס, המורה על היווה עטמי להנעת הדבר. שא"כ לא יתכן היווה במדרגת הכלי, משון הכלי עטמי בפועלה דבר וכדי בזיון וגמח במאמר הזה כי גדולה יחירה נודעת לו כחבריו אלס: והדברים מבהילים וכו'. ר"ל שרבו כמו רבו העלופים אלל הפילוסופים והבישו עולם החוכחותם בעיני הטבע לדעת מה הוא, והכל על להמגדל לעשות עפרה לעמם בהפלתם הגלומים למשן יראה עליהם הוד חכמה אלל השומעים, כי המה ראו כן תמהו לעולם פלפולס נבהלו נחפזו מקול הקורא והקולות לא יחדלו נשיאים ורזח וגסס אין כי מסר לקהס לא נתך ארצה באודעת עיני מהוה של טבע לפי האמת. ואולי כוון לחמרו בתמישי סימן ס"ח ושפתם להם המיה ודברים מבהילים וכו', שר"ל קול עונה דברים המענים את נפש שומעים. זה אמר כן להורות שפכתם כאשר נסחה לשון גדר הסבע אלס כדי להבדיל השומעים ולהפחידם, ויסכים זה מה שחמר המלך סימן ע"ב על מה ששמעו בתחמות ושין אנו יודעים מה הוא וכו'. ויהיה דוגמת הלשון שכתב המורה על דברי המדברים ב' ע"ד מתשלשון וז"ל, ואולי אומנו בעישים ושקלו בחליות

ונבחר להם אמות דברים, ואולי לאחר בלשון סחוס וכוון בזה להבדיל השומע ולהפחיד המתחנן, ע"כ. ועל כוונה זו אפשר לנחר מאמר החבר ושפתם להם המיה ודברים מבהילים וכו', שנכלל בו ג"כ משפט כהנז אלל המדברים בחקי השיד בלשון מבהיל ומפחיד כמנהגם בכל מה שיהברוהו מן החכמות: אבל העוליה מיריעתם במכוע זה הוא. נעשה כאומר לו, לבד זה מלאחי מיריעתם נבעט הכר נה אם הוא דבר נאות אלל המחמין בהדות זיהם פעל אל הכה הזה המחומר אלס בפלפולס בצורה כאלה להיותו החלה: וסכה וכו'. אשר נעטרו אותם העומדן על ענינו בדברי הקדמים למשן הראוהך כי אין עניט של טבע אלי הפילוסופים (אשר לא מובנ אלס אלה טעם את נפשו) נעשה כאומר לו, הכזה פתחרה ליהם לו הפעל באמרך הוא אלס שר וקצין מושל על מניו כאמרם שהוא החלה וסכה וכו'. הכזה פתחרה ליהם לו הפעל באמרך רמ בבניה מלה טבע על דרך מוכנה אלל הפילוסופים, ומשמעותו דורשין איכה ויכיהו. ואולם אם יבין מעיניה שהיה כה פועל בגוף הבורא ית' בגרון ביד החוצר בו, ויבנה אין לכוריו בזה שכן אשר העור רק מה שחלה דברו בעיני הטבע אל מה ששמע עליו מן החכמות הפילוסופיות. וזה דרכו של הכר לפגום טעמם של בעלי ההקסע על חלומותיהם ועל דבריהם, כי בדברים עמם לא יחדל פשט. וכענין הגדר היה אשר בו הגדילו הטבע למעלה רשח כאמרם שהוא החלה וסכה ועמם והדברים הללו מורים כי הכריאה עטמי לדברים הטבעיים המושפטים חמת הבורא ית' איש איש על עבודתו ועל עמלו. ולפי הרבה אין להאשימם רק ויעלו על כל פנים ונחן להם שבה על סדורם אשר בו מתעלה שם שמים, כי אות היא לעדות נאמנם להודות לפס ה' על פליאות חכמתו. מ"מ כבר הקדמנו שחל החבר בזה ערות דבר, כי לא הורנו אליו רק הפילוסופים אשר הנהנו להם שזו ותפל בחיוב ההשגלות מימי קדם ודברו על זקיק עתק בגלוא וכו, וככזה

כל אומרים לרעה לא מודוהך ולא מוקףך. וכנה הארמנו על עינין סיון ס"ח: **עו אם כן אני רואה וכו'.** ר"ל הטמיה כי לא ידעתי סיבו של טבע זה היווה על זה הדך מוכן אלל הפילוסופים אשר אליהם פי קראחי בלמרי הוא כה מהכמות וכו' אלל החכמים יודעים אותו וכו'. כי הנה אכני הרואה שהשמעו בשמות האלה ושמוט משתתפים וכו', או לפי כטעם השני ושמוט משתתפים וכו'. והשמות

באמרנו הטבע החכם פועל "ואפשר (ל"א שנכוא לומר) בורא על טעם דבריהם :
עין אמר החבר כן הוא, אבל יש ליסודות ולשמש ולירח ולכוכבים פעלים על
 דרך

קול היורה

והשמה הם בלחמנו על פי הוראס, הטבע פועל
 חכם, כי הנה זה דברי אחר בלחמי סימן ע' וכן
 המיוחס אל פועל הטבע, והוא מאמר שזה ללחמנו
 הטבע פועל חכם כי על התחמה המלאה בברואים
 יהיה כונה הספור. ולפי לא השבתי שיכנס בגדר
 הטבע היותו התלה וסבה וכו'. שגם כן הכרעו
 מעט מאלהים. ובאמרנו הטבע חכם פועל אפשר גם
 כן שנקראו בורא על טעם דבריהם בגדר הטבע
 אשר שמוהו בו לאדון ולפטרון. ואלוהי אני לא הפלתי
 לקחה על המשמעות אשר רק היותו משנה לאלהיו
 אשר יפעל חפצו ית' בדברים במדרגת כלי מוכן לא
 זולה זה. ועתה רע בעיני השוכה לי ואסורה נא
 מעל אלהי הרשעים האלה וכל אשח מעשהי את שמוהם
 על שפתי להשתחש בבלת טבע על טעם דבריהם.
 ומה שאמר ואפשר בורא. הוא נקשר עם אלוהים

באמרנו וכו'. ר"ל וזה לאמר הטבע חכם שנותם על
 כנורא : ואפשר שבנבוא לומר בורא. לומר להם לנו לבקש
 שי ורזח בטומק טסה לקרוא ככס טבע ולא ככס בורא : על
 טעם דבריהם. לפי סידור דברי הפילוסופים :
עין כן הוא. ודלי שאלה לאמר הטבע חכם נאמר כלי
 הנורא : אבל יש וכו'. הטעם זה של טבע לא בהם
 סונה. ענינו שפועלת הנורא יפעלה הנעשה בזה נעשה זה
 האמנניים טעם כנורא נוד החובב, ומפני של ידים נעשה זה
 וסם לא ידעו מזה פועל כלום לכן נקרא ככס טבע, מלאון
 מנובע הנעשים ע"י אומן ע"י גלים מוכנים לו וכולם יעברו
 תחת הדום זורה המוכנת להם והם יסודות והמשג והירח
 והכוכבים. ובמקרהו (ל"א) אמרו להגיד גדולתו של מלך
 מלכי המלכים הקב"ה שאדם טובע כמה מעטות בחותם אחד
 ובאן דומין זה לזה אבל הקב"ה טובע כל אדם בחותמו של
 אלה"כ ואין אחד מהם דומה להבנו, ע"כ : פעלים על

חד

המוכרת ושיעורו, בלחמנו הטבע חכם פועל, ואפשר שנאמר בו ג"כ בורא על טעם דבריהם הזכרים, וכן
 מלאהי בנבואה, ואפשר שנבא לומר בורא וכו'. ועל היות הטבע מהואר אל הפילוסופים בשם הטעם כחה המורה
 ל"א ד מהתלה השיי חו"ל, וזהו העיין אשר ישיבהו אריסטוס המיד ויאמר הטבע חכם המיד ולא יעשה דבר
 בפועל, והוא טעם כל דבר על מה שחפצר בו מן השלמות, ע"כ. גם שם פ"ז על דבריה הכונה הפועלת
 השופטה המלאה חכם חו"ל, כשהבנה פעולה אלו הכחות המלאים שני מיטם היות כל מה שיהאוו ועמידה
 המתחלה הוא, ר"ל שמירה מינו המיד ושמירה לשינוי זמן אחד. וזהו עיני הטבע שיאמר שהוא חכם מהניג
 משניה בהתחלה התי במלאכה המשנה משניה בעמידו והמתדו בהתחלה כחות טהורה זרה הם סבה מלאהו,
 וזהו זות הם סבה עמידו ושימרו הזמן שאפשר, הטובה הוא זו העיני המלאי הנעטע ממנו סבה הפועלת
 הלאה במצעות הגלגל, ע"כ. אולם בשלישי פ' י"ט ברור מלל חו"ל. אין הטבע בעל של והנהגה. זה מוסכם
 מן הפילוסופים כלם, אבל זאת ההרגה הדומה למלאכה המשנה תבא לפי דעת הפילוסופים מהתחלה שלית
 והיא מפועלה בעל של לפי דעתו. והוא אשר הטבע אלו הכחות בכל מה שימצא לו כח טבעי וכו', ע"כ :

עין

הוא. יעד דברתי כי על טעם דבריהם בגדר הטבע הדללה והוספה בחאריים אשר בטבד ויכרד
 חשעטרו עה היותו לאלהים בהכמה ודעת ומסרת צידו שרביטו של מלך וטפעטו להיותו התחלה וסבה
 בעלם לשמירת מינו והנעוה ויזירכו בהכמה. ואלה תכסיס מלטוס אל וליאוו רק לגורא קצוה הארץ, כי הן
 לא קצרה די' אה מטפיעה הוא בעלמו ובכבודו הינית זורה רלויה למוכנים, וזמו שיונה בהקדמה השלישית סמוך
 להתימה הספר אשר יאמר כי הוא אל הבורא יתברך טוון ללל את המד הטובה שצבורים וכו', ובי הוא לא ימנע
 חתימה ותחמה והבטחו מדברי פי חכמתו בפרעושים וכו', איננה מקצרת וכו', כמכר למעלה סי' ס"ח. והנה זו
 ית' יאהה עשיית זה הוא עצמו בלא שליח כמו שהוא ית' בעלמו ובכבודו ברא זהו ועשה את הכל יפה בעוה,
 ומי מכיטמו האמין שיעקב המלך פקידים על פעל שלם אלהי כזה, האם שמו לבנו אל דרכי סוכרי הקדמות
 לשנעקך כמותם לסדר הטבות העלמיות המשתלשלות בחיוב, הלילה הילנה, כמו מתג ורסן עדימו לבלום כל
 קצוה לית, כי זה קול ענות חלומים מקטעי חמה, אהמם הקול קול יעקב שהידיים ידי עשוי ית' המה עשו
 ויכונט את כל היצור, הוא אשר פעל ועשה את הכל כחפצו והוא עצמו המהדש בטובו בכל יום המיד מעשה
 בראשית. ועתה מי חכם ויבן אלה לדעת לשה שיעור זורה נאהה למוכנים אליה מכלעדיו ית' יכול המשטר
 וכו', כמכר למעלה סוף סימן ס"ט. אין זה כי אס ביד אלהים וזה שער מיוחד לאלהי השמים לשלם ערכים
 חלוא להם האורה, סגור הוא כי יפתח ונולתו ית' וכמו שזכרנו מאמר שיש כיוון ל"א וכו'. והוא ית' קרא
 טבע בחמה, כמזכר שמה להיותו טובע בחותמו כל מפעוה היצורים (*). ועוד השוב הראה דברים מתיחסים
 לזה כרביעי סימן א' ובחמישי סימן י"ד ובחתימת הספר : אבל יש ליסודות וכו'. הרי זה דומה קת
 לאמר

(* וזהו דעת החאריים וכו', באמרם שהקב"ה יושב וזן מקניו רלמים ועד ביני כנים, רמזו אל השמחה והתבר השלט
 יצירת הקטן שברמשים, כי הוא עצמו יצור זורה, ועל כן אמר ביני כנים ולא אמר כנים לרמזו על התלה ענינה, כי הכל כידו
 לא הקדיק על זה עקד שר ונגיד, ואמרנו קרני רלמים לרזוחו כי מראשית יצירה היעל הני ועד אחריתו השמחה יתברך
 לא סכור עד קרנו תרום בליוון קומפי :

דרך החמום והקרוז וההרטה והיושב והתלויים בהם, מבלי שניחם להם החמך רק עבודה, אבל הציור והשעור וההזרעה וכל אשר יש בו חכמה לכונה לא יתיחם כי אם לחכם "יכול" משער (כ"א היכול המשער). ומי שקורא אלה שמתקנים ההמך בחמום ובקרוז טבע לא יזיק, כשמרחיק מהם החכמה כאשר ירחיק מהאיש

קול יהודה

לאמר מהמך נ' בו' כ"ג כי העכבים מזדמנים לקבול המעשה הוא כפי ערכם מהחום והקרוז והלחום והיושב וכו'. וצויתך לרואי השמש צהקדמתו השנית סמוך להתימה הספר, בצמרו וההקדמה השנית ההואה בצננה חלמטיות אך איך פועלות חלל הם כמות על דרך החמך על ע"ד הכלי וכו', ע"כ. וייהא לזה מאמר המכור וממנד הנואזה שמש וממנד נרש ירחים. כי השולח האיוכות וילחם במדינים זה ממחם ומיכש חו מקרה ומרעפת: והרתלויים בהם. הם האיוכות השניות כמו הכרות והקטיף וזולתם: מבלי שניחם להם חבבתי וכו'. כבר התשילו עיני הטבע הכלתי משכיל ומכוין צמה שפעלה עם היושם מיזא אל הכלית, לאמשי המחבואים ולא ידעו מה. ועל הדרך שכתב הרב"צ מאמר המשי חלק ג' פרק ג' בצמרו כי הטבע וכוז לא יעין וילך מה שיעשה אל הכונה החכונה אלו, כי הוא בלתי חושב ומשכיל בטעל מה שיעש. וזו ממה שצויר על צבדך והפעמו זולתם היחסיים ממי שהוא יוצר נדיב מהם ויוחר נכד וכו', והח"כ אמר כמו מה שצבד נראה מאלשים יתפעמו לזכר דברי ידברו בו וינבאו בו ממה שיהיה וכו'. לא יבינו מה ש'אלמרו, עכ"ל בשם המיסטיוס". ובה"ט רבב שם י' רש"ד וכו'. וזאת השנית מנעת מהאומנות האלהי שכלו אשר הוא דומה לצורה האחת אשר למלאכה האחת הראשית אשר התהיה מלאכות שוואה. הנה כפי זה רלוי שיוצן שהטבע שפועל פועל בהלכות הסדור מבלתי שיהיה מכוון שזוא מושקף מכותו פועלות יותר וכבדות ממנו וכו'. ע"כ. גם התשילו עיניו לחץ ביד צבור אשר יקלע אל השערה ולא יתחיי והקח הוא ציר חלמן לפולתיו אל המסרה בלא מלחמה. והורה החבר צה כי לא לבד יש לו להעביר מלאכות הטבע והכמתו מפעולת היצירה ע"כ נגדו אשר נבלו הפילוסופים, אבל גם כן רלוי ונאות שלג ניהים אליו האר החמה גב כי נבין מענינו היווה כח חלמטי אל הכנה החמר רק קריאת שם טבע התקיים בו ואין צוה הפסד. חלמס האר החכמה ישאל ממנו עכ"ס: אבל הציור. ר"ל נתינת האורות: והשיעור. הלגביה קומהם עד השיעור הראוי: וההזרעה. שיהיה זרעם נכון לפניהם להתינת להם לפעשה מינים. והנה כלל הגה שלום פרקי הגור.

אוצר נחמד

דרך החמום. ד"מ שצמט עתן החמימות כשעור הרק"ן לו: והקרוז והרשיבות. הקריות והלחות והכ"ז לזה ונבאלו להיותם מוכנים לעת הלוך אשר אז רוח מזלני ס' ישעוף ליקח מכתם זה כשעור הראוי לכל אשר נעשה פחת השמש: והתלויים בהם. הכמות הכתמטטים מסס. כמו מן החום והיושב מרה ירוק. ומן הקריות והיושב מרה שחורה. ומן הלחות והקריות מרה לבנה. ומן החמימות והלחות מרה אדומה: מבלי שניחם להם חכמה. לא חלמר שכתמטט עממם ישעו או עכ"ס שאמר הקרמיונים כי הגלגלים והכוכבים כולם חיים ומשכילים, וכמ"ס הרמב"ם ז"ל נכ"ג מה' יסוד החורה, וכמורה ס"ס מח"ב: רק עבודה. סס ישעו עבודתם כפי אשר יערש רוח ס' אוציר וזה שתקו נכרעט לבנים שנים ושמתים לעשות לזון קום: אבל הציור. תמונת האכר לפי הלוך בחלקת החיקוי. וכן כדור הארבים וערכס זא"ז וזא"ז נתינת הגפס בו: והשעור. כמה יתכן לכל האחד מן הסיבות והתום והיושב וככחות. אשר מוזלם הככה אל אחד מהם דומה לחברו: וההזרעה. כה המוליד אשר ככל זרע אשר יזרע ונזרע ע"ה לטויד כדמותו: חבבתי לכונה. שנעשה צהמטט לכוננת התועלת והחיקוי: כי אם להכנס החשעור. בלתי לו. לבדו המצייה ככל שרע זרעו, וזה חלמרו הטבע חכס ופועל הוא הקב"ה, חלמס זולתו הפועל דבר מה או שיהיה כורד עמנו כזה: ומי שקורא וכו'. ר"ל שגלגלם זה חלמר כהחלום גם כן על החתמטט החומר שחם בגלגלים והכוכבים ופעולת הסיבות: לא זויק. אין צוה עון: בשמרחיק סורה החכמה. אם לנו נכון עמו להכין בו לא מחכמה ישעו זולת רק כלי הפועל ע"י האומן, ועכ"ס שיקר כסס וז על טבע חלמר על הכולל יח'. וחלמתי קורא טעור המחמוד והמנשך תמיד בעולם בקיום הכריזות כסס טעב מחמר חלמו מורגלים זו, אבל איש נבזר יבין כי פועל ס' כל זולת אחרת בין הגם לטבע כשעולת ס' וחלמו כשעולתו, אלא שהטעב הוא פועל בתמידות והכס טעב האורך לו, כי אין חילוק בין שגוה מים על פני העולם כהאלה לע תמיד ובין האלה המים מלר התלמטט כשיגיל יתאלל כמעשה שמים כמבדך, וכדומה לזה. עד שחלי חומר שהטעב הוא כמדרגתו נכים רבים מתמידים ותכונות זה לזה בלי מסכר. ואין להשיג הלא הטעב חזרה בתחנת כשעולתו והיה כלדיק כרעט, וזרע חטים גזולות רלוי שלא יתעו, ובי יתחיש יטא לשרא. וזה היא חלל חללי על הים, ויבטחו כמנהגו טוב כדי שלא ינלט הכחירה, וכמ"ס חו"ל רלוי חיה שחכא על אשח חרבו שלח החתער אלא עולם כמנהגו טוב. ואוסיס שקלגו עתידיו ליתן לת דתין. ועוד זכרנו מזה זא"ס: כאשר ירחיק מהאיש והאשה

וכס החמיה היות הנמאלל האיוור. ומלמטטיו כשהוא נכב בקומתו על טוב מלבו. וחלמרו כהיות זרעו בו לתימה להשאיר חלמיו כרכה. וזה כי כבורל יח' מנהיג כל עניינו על דרך וכל דרכי הככחה. ולאכשר שטון לזה מאמר חז"ל שזכרנו כי בצמרו קרני רחמים רמו בו אל גובה שיעור הקומה. ובחלמרו ביני כמים רמו אל נתינת האורה גם צניני הקטן שגדמטטים כי שם חלקה מחוקק לפון לחקות ולרעום אה צורהם. וכללו בו ג"ל רמו להרעה כי חלמרי נעולם היחה להם עזרה להטיל בינים להקים זרע: וכל אשר יש בו חכמה לכונה. ר"ל שחכמה בו חכמה יחלמת לטוין צה אל הכלייה כי לא חשים לב אל קריאה הטבע חכס דרך העצירה מבלתי שישכיל ויכוין צמה שיעלמה: בשמרחיק

והאשה יצירת הולד בהתהברם, אך הם עוזרים לחוסר "המקבל" (כ"ל לקבל) צורת האדם, והצורה מאת המצייר החכם. ואל יהיה רחוק בעיניך הראות רשמי ענינים אלהיים נבכדים בעולם הזה התחתון כשיהיו החומרים ההם נבונים לקבל אותם. וזהו שורש האמונה ושורש המרי:

עַתָּה אֲמַר הַכוֹזְרִי וְאִךְ יִהְיֶה שׁוֹרֵשׁ הָאֲמוּנָה הוּא שׁוֹרֵשׁ הַמְרִי:
עַתָּה אֲמַר הַחֵבֵר כֵּן, כִּי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִכּוֹנֵוּ לְקַבֵּל הַרְשָׁמִים הַהֵם הָאֱלֹהִים אֵינֵם בִּיכוּלַת אָדָם וְלֹא יוֹכְלוּ לִשְׁעַר כְּמוֹתָם וְאֵיכוּתָם, וְאֵם יִדְעוּ עֲצָמָם לֹא יִדְעוּ

אוצר נחמד

קול יהודה

כשמהוּק מֵהֵם הַחֲכָמָה. עַלֵּי יִיחַם לֵהֵם הַמַּמָּה בְּמַחַךְ רַךְ דְּרַךְ הַעֲבָרָה: כְּאֲשֶׁר יִרְחֹק סְדָה־אִישׁ וְכוּ'. כִּדְבָרָו שְׂלִישִׁי סִימָן ו'ו' וְכוּ' וּבְסוֹף הַחֲמִישִׁי בְּהַקְדָּמָה הַשְּׂמִיָּה: וְאֵל יִהְיֶה רְרוּךְ בְּעֵינֵיךְ הָרֵאוֹת רְשָׁמֵי עֲנִינִים אֱלֹהִים וכו'. אַחֲרֵי הַתְּבַאֵר מֵמֶךְ הַמֶּשֶׁךְ דְּבָרָיו כִּי בְּזֵוֹת הַדְּבָרִים נְבוֹנִים ע"י הַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים שֶׁבַע ע"פ הַהֲלָוִשׁ שֶׁקֶדֶס זָכַר, עֲבָרָה רַוֵּה מִמִּשְׁרָו הַלְּבָשִׁים הַזֹּהֵר אֲחֵר הַמֹּת לַהֲכֹנֶה, מִשְׁפָּטָיו לְמֶךְ יִהְיֶה וְזָקְחָו לְהִנָּן מֶךְ, כִּי כֵן הֵעִינִי בְּשׁוֹר אֵל הַהֲתַחֲבָרוֹת הַלְּלוֹשׁ בְּזֹמַמָּה כְּשִׁיחָה לְרֹאשֵׁי וְכוּנָה לֵהֵם ע"י הַהֲכֹנֶה הַמּוֹנֵגְלוֹת מִפִּי עֲלִיּוֹן בְּזִיזִיחָה הַמְּמַהֵר לֹא הִתְהַחֲבָרוֹת אֲדָם וְכוּנֵי הַטַּעַם הַמִּינִי בְּזֹלָת הַמְּכַמֵּד כְּמוֹ שֶׁקֶדֶס. וְהִרִי וְכוּ' דּוֹמְמָה אַחֲרָיו שְׂלִישִׁי סִימָן כ"ג אֲשֶׁר הִבְיֹאֲחִיו לָךְ וְהִצְחִיּוּ לְפִיךְ לַמַּעֲלֶה בְּסִימָן ס"פ בְּחִמּוֹר וְשִׁעוֹר הַעֲרִכִים שְׂרָאוּיָה לְהֵם הַזֹּהֵר וכו': וְזֵוֹר שׁוֹרֵשׁ הָאֲמוּנָה וכו'. קְרוֹב בִּיזָרוֹר לְבַח וְהַהֲגִלוֹת ס"ח ע"פ:

עַתָּה אֲמַר הַחֵבֵר כֵּן כִּי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִכּוֹנֵוּ וכו'. ר"ל כֵּן הוּא שְׂדֵנֵר אֲחֵר בְּעֵמֶק סוֹף שֶׁרֶשׁ לְשִׁישִׁים כְּפִי מַה שֶׁיִּכּוֹנֵוּ הַדְּבָרִים אֵל מוֹל קְבוֹל הַעֲנִין הַלְּלוֹשׁ, אֵם עַל מוֹלָף הִ' הוֹרָאָהוּ, וְכוּ' בְּכִסְבּוֹת הַיְּקוּמוֹת אֲמוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁמִּבְּחָר וְכוּלָךְ. וְעַתָּה אֲשֶׁר הִיָּה לְפִי זָרִיק לְבִיזָרוֹר בְּשֶׁעַר הַזֵּה כִּי פָרַךְ לְרֹב ס' ז"ל אֲשֶׁר הוּא עֲלִמּוֹ בִּיזָרוֹר אֵל הַמִּקְוֶה הַזֵּה עַם פְּתָרוֹן חֲלוּמוֹ שֶׁל כְּשִׁיל, וְשְׂלִישִׁי סִימָן כ"ג כְּלוּ הַרְחָה, וְיָם שֶׁם סִימָן ז"ג אֲשֶׁם קָרְחָו הַרְחָה בְּחִמּוֹר וְהוֹרָאָהִים כְּאֲשֶׁר שִׁמְעוּ מֵאֲדָם עַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וכו' (וְכִשְׁיָהוּ) שְׁלֶשֶׁת סְפָרִים הִלְלוּ וְנִפְתְּחוּ לְפִיךְ בְּרַאשׁ כִּישִׁמְךָ לְעִיּוֹן הַתְּבַאֵר, אֲחֵרֵי הוֹדִיעִי יָדְךָ כִּי אֵם הַהֲכֹנֶה עִיּוֹן וְכוּ' (שְׂמַיִל). לֹא הִשָּׁרָף לְפִי בְּחֵי אֵם בִּיזָרוֹר חִיָּה פִּרַע בְּקִצְרָה, אַחֲרֵי הוֹדִיעִי יָדְךָ כִּי אֵם הַהֲכֹנֶה הַלְּלוֹ רַחַם הַרְבָּל' בְּחִמּוֹר בְּמִקְוֹמוֹת רְבִיבִים כִּי הַעֲבָדָה לְהֵלְלוֹת הַלְּלוֹשׁ בְּשִׁמְרָה כֵּה הַקְּבֹל וכו'. אֵךְ לֹא עַל דְּרַךְ שׁוֹר לְדַרְכּוֹ עַל הַחֵבֵר וְכוּ' שִׁיבְחָר לְבַל מֵרַחֵה עֵינֵי הַבּוֹקֵר דְּבָרֵי מְצִיָּה וְאֵם הַדְּבָרִים אֵם אֵם מִמַּלְאָכָה אֲשֶׁר הִמָּה עוֹשִׂים עַל פִּי שְׁמָחוּ הַמִּיּוֹחֵדָה יִכּוֹנֵוּ לְקַבֵּל. עֲמִטָּה שִׁיחֵיו נְבוֹנִים לְקַבֵּל: יָאֵם יִדְעוּ עֲצָמָם

והאשה וכו'. ר"ל כמו בלא ימצא מי שיחיה שוטט כ"כ שיאמר כי הולד הנוגד מחבור האיש והאשה הוא המתמם כממם על זה האיש והאשה: אך הם עוזרים. הם יעשו פעולה עושה ע"י רוח המלאה הנובע כשם משגש המרגשת ומוציאה זרעם שטוח כחומר ביד היוצר זורה האדם שטוח הקב"ס: והצורה. הגשם וכל כחיו וזויר גוף: המצייר הרכבם ס"ב: ואל יהיה רחוק בעיניך הראות וכו'. משה חזר למעט השאלה בסיומן ס"ח שהיה כוזרי מרחיק שיחא חבור לנורה העולם עם החומר הנכבד, ואמר לו בלא שיהא רשמי ענינם אלשיים, כלומר הלא הוהם כענין ס' ופעולה המתמו השאלה בעולם הזה כי הוא לבדו עמו ממוצע כוואה השפעה אך הוא בעלמו וכוכדו. וכמו כן לא מרחיק שכינת עמו כיון שיש עמו וזלוי כוכדו אל בעולת בני האדם: כשיהיו החומרים ההם נבונים. ושמה תאמר הלא קטן סכנתמים גם כן הלא רשמי ענינם אלשיים וכמו ששייב בסיומן ס"ח. לזה מולא הקושיא הוהם בלאח בני ודאי לאו כל אשין שוין אשילוי במין האדם ולא כל הברוא יגועל את שם בני ויעול. כמו שגראש בטעם המציאות ששייב שהחומר זיון כן פריע לו הארץ או השפס, כי לחומר אשר סוכן לקבל זורה הממח, לא יקבל זורה השפס, לא מלך קמון הברוא יתברך האששיט בששע רב עלי הכלית לכל סנכראים, וכן משני שהחומר אינו בדאי לקבל יזמר ממה שזוכן אליו. אך תוצר סכנ"ח א"ל שיקבל שם האדם. אמנם האדם יכ בו מלך החומר הכנות לעלות המרגות רבות כשי מתחמו ומעשיו, עד ששם יהיו מעשיו וסכנתו מתקנים גופו בענין ובענין דרכי ס' ומתקן יסוה מוכן להשיג זורה חיים למעלה אשר מופו, ויש אשר יהיה משכן לכוכד ס' ויגיע לנכואס ויהא העולם המלכות. וכמו כן כשיעוב הכנות חומרו לעבודה ס' בדאי מלשויו וילך בשריחות לבו אזי ענרע חמרו במחסינו רב ולא יליח לכל וך וך ירד לשאלו מעט: וזהו שרש האמונה. מן טענינים האלו מניע שורש האמונה, מי שיחמין כה לללל גופו ולללל גופו ותחמו כמחקה הוא אשר דרכי ס' ללללל סור מלל גופו האדם שכל יטוה אופו ס' מן סכמים, יגיע לטוב הגדול, ר"ל להבור רשמי ענינים אלשיים: ושרש המרי. ואשר עורם מלכו ענינים ויחאר לבקש כשם קרבת אלשיים הוא העובד ע"י יסחיית נשאו עד כי ילך גניאל למות. ויבוא כביאור יזמר יסחיית ע"פ:

עַתָּה וְאִךְ יִהְיֶה שׁוֹרֵשׁ הָאֲמוּנָה וכו'. אֵיךְ הֵעִינִי אֲחֵר יוֹלֵד דְּכֵר וְאִסְכּוֹת פְּתוּלֵת סִרְעֵל אֵם פְּתוּלֵת טַעוֹב: **עַתָּה כֵּן**. כִּי הוּא כּוֹזֵר: אֲשֶׁר יִכּוֹנֵוּ. אֲשֶׁר נִלְוֶה לַחֲכִימִים: לְקַבֵּל הַרְשָׁמִים וכו'. לְהוֹרִיד שְׂכִינַת

כוכד ס' יתעלה ככד אדם: אינם ביכולת האדם. ובער האדם מדעת כמה יגיע הדבר הגדול הזה: ולא יוכלו לשער כמותם. אשר זה כלפי הקבננו, על דרך בלאחר כ"כ שמניו ס' הדבר אשר טוב ס' פעמו וירא אליהם כדור' ס' ויבינו בקרנתה הלאומים כמרש' וככר סים מפורסם ככל אלוהות כרומיות, עשניו בלאחר כ"כ נלשע ככל יום שבעה חזנות וגו', עכ"ל אזי האשר שיפער האדם כמה קרנות שקייב: ואיכותם. מה המחמיט יסיו אזי יובג בהקרנתם: עצמם. על ש

ידעו זמניהם. אך היותם והבורם והזמן להם צריך בזה אל ידיעה שלימה מפורשת תכלית הביאור מאת האלהים. ומי שהניעו הדבר הזה וקיים אותו על גבוליו ותנאיו בלב שלם הוא המאמין, ומי שהשתדל לתקן דברים לקבל הענין שהוא במחקר ופכרות והקשות ממה שימצא בספרי החזונים והורדת הרוחניות ועשיית הצלמים והטלסמאות הוא הממרה, כי הוא מקריב הקרבנות ומקטיר הקטורות מהקשה וכברא ואיננו יודע אמתת מה שראוי וכמה ואין ובאזיה מקום ובאזיה עת ומי

אוצר נחמד

קול יהודה

הקרבנות כמה ואין יקריבם: זמניהם: בלחם זמן יקריב: אך היותם: סעניים שמה: והבורם: תבור כפיס הדינים האוהבים בקרבנות. וכמה שזכר סימון ל"ט ו"ל, פסוקים הקרבנות ואין מקריבים אותם בדם ומתחיים מבלאזהם הלוקות כולם בניאור מלח' ש' שלא יחכר מהם דבר קטן ויפטר הכל, כמו כתיוב סענייות אשר סתמחורם מיהמים דקים לא פגים המהבה, ע"כ: והזמן להם. המשכן והכהנים נבגדי שרד ובאר ענינים האמורים כחור, כמפורס דברי הכהן בשלישי סימן ל"ג ובניאור יומר כסימן ל"ט: ידיעה שלימה מפורשת. כענין שאמר כסימן ל"ט כי המשכן וכלו וכל עינו הראו למשע רוחניות גורם בשמית, וכן כמא' לזכר ככל צורת הנין והכלים שיש בכל בהיאר מעורש להם: ומי שהניעו וכו'. כלומר העם אשר בו נחר' ל' לודיע להם כל זה באר הישע: על גבוליו. כשיור הראוי: והבאר. אין יבשע כל דבר: בלב שלם. ולא יהיה לבנו פונה אל מהנחת עגול בעת קרבנו: לתקן דברים. לננות סילנות ולעשות נרות להקריב כעט קרבנות: הענין הראוי. השמעת הכהנים: והקששות. מקיש לדמות דבר אל דבר: והורדת הרוחניות. לפי מהנחתם: והטלסמאות. נורות מיוחסות לכוכבים, ואחרי צורה ש טעמית כמול גלוני ונמצא אלמוני, כשיקשר לו בקורת א, ויהללו לו בדברים שן וכן ויפתחו לו יהיה כן וכן ענינים עליהם. והאריך כש רמב"ם כשיורש המשע דאלו אשר מקיים עמ' (דף ל"ד): ובאזיה מקום וכו'. הוא כמשק

עצמם. רחוב לומר כמותם וליכותם המכרים: אך היותם והבורם והזמן וכו'. רמז אל המשכן שהיה צנינו התורה רכה לקבל השמעים האלהים, כמו שביאר בשלישי סי' כ"ג אשר בקריחתו יאורו עיניך בנהגה זה כמדובר, ששם עלו דבריו הנין ולהורות כי ההתמכחות והכברה אינו מניח אל רעון האלהים וכי אין מהקריבם אל האלהים כי לא מנחה האלהים עלמם בעבור שהאו יודע עשורם ומשקלם וחסמם ומקומוהם ומה שהוא הלוי בללה הקבלה אשר בהשלמתם יהיה הרעון והדניקה בענין האלהי כמו שהיה במשע המשכן וכו', עד אמרו והיה סמוך להשלמתו חול השכינה וכו', קתנו ויחיד שים עליו. והאשר של אמרו שם שיעורם ומשקלם יקייחם אמרו הנה כמותם וליכותם. והנה יהיה אמרו היותם על הלקי המשכן כל אחד בפני עצמו, והבורים על הכהנים יחד הקמתו, והזמן להם על המשע והקרבנות ופסוק שכל בכל מה שנספר תורה האלהים מעורש להשקות שכינה במשע ידיהם: שהניעו הדבר הזה. היא ידיעת הכנה הדברים אל מול קבלת רמתי סענינים האלהים ע"כ מצוה יתברך: וקיים אמרו וכו'. ובכן הושלמו שמי הגאון המחזירים בשלישי סימן ל"ג. ההנה שמהי הכורה מלח האלהים. והשיי שהיה מקובלת בלב נאמן וכו', כמבואר שמה:

הוא ויעשה. כי הלמין בנה' בשמירה הגבולים העוריים המוגבלים מהמחמה יח' אשר בהם ישמור כח הקול ויעשה עמנו מרכבה לשכינתו יח' להערוח עליו רוח ממרום, וזה שרש הלמונה הנחשבת לו נדקס. והספור הוא בפי שהשתדל לתקן דברים לקבל הענין הראוי במחקר וכו'. והוא רמז אל ענין הגלגל אשר יקריב סימן ג"ה ל"ו ו"ל' חליו הנא כי שבר שכתידך ציעוד תועלת קריחתו אל פוט עסם הכנה הדברים הללו על צוריים. גם עפעפק יישירו נגדך בשלישי סימן ל"ג בלחמו ורכוחיות כלאר שמשו מחדס עד בני ישראל מה שהיה להם בקרבנות מהרלות האוהות האלהיים וכו', כי זכר לעמח זה עוליים גם יחד לבצוק אה כלאר הדעתין: והורדת הרוחניות וכו'. השב נג אל חיקך אצרון מה שבהז הרמב"ם כשיורס כשיורה ב' כל הלמים בראשיתו וכו'. חושבים בעלי זה המשע כי שהיהו השמש כמעלה ממעלה גלגל יצו מעלה שהיה יעשה פכל לאותה המעלה על דמות האורה המיוחסת לאותה המעלה ונראים ממנו כמות טענותה כענין אותה צורה והפעלים המיוחסים לה והם מקטירים לאותו פכל ומתפללים לו ומגדלים אותו בשעה שהיה השמש באותה מעלה, וזה מין ממיני הפסילים ונקרא עבריו בלש"ם וכו', ע"כ. וכיואל צה קנה כפירות השמש סוף פ' שמי דפסחים. ומשמתי אומרים כי מוצא מלמס מן עולה שמש, כי נקרא הפכל ההוא על שם עשייתו בעת היות השמש כמול בלה ראש המזלות. וגם החצר דבר על מעשה הרוחניים האלה בשלישי סימן ל"ג. ועוד השוב הלה מה שבהז המורה בשלישי סימן כ"ט ו"ל. ולפי הדעות ההם האנ"יות העמידו הפסילים לטובים ולמי הזכז בשמש ולמלי הכהן לירה והלקו המואלים והאקלמיים לטובים ואחרו שהאקלים העליון אלהיו הטוב כלפניו, ובנו הליכותו ושמו בהם הפסילים והשבו שכתות הטובים שפועת על הפסילים ופניו ויטילו וישמחו בני אדם להנבא ויודיעו לבני אדם תועלתם, וכן אמרו באילנות אשר הם מהלק הטובים ההם שתייחד האילן ההוא לטובב ההוא ויסעורו לשמו ויעשה לו וכו' וכן שפע רוחניות הטובב ההוא על האילן ההוא וידבר עם בני אדם על דרך נטולה וינבאו וידבר עמם בעת

השני

ומי סבני אדם ואיך ראוי להתעסק בענין ההוא וענינים רבים ספורם יארך. (כ"א ויהיה) ככסיל אשר נכנס באוצר רופא מפורסם כי רפואותיו מועילות הרופא איננו בו ובני אדם היו מכוונים אל האוצר ההוא לבקש תועלת, והכסיל ההוא היה גותן. להם מן הכלים ההם והוא לא היה מכיר הרפואות ולא במה ראוי להשקות מכל רפואה ורפואה לכל איש ואיש והמית אנשים רבים ברפואות ההם אשר היו מועילות להם, ואם יודמן שיקבל תועלת אחד מהם בכלי מן הכלים ההם ימו בני אדם אליו ויאמרו כי הוא המועיל, עד אשר יראו לוולתו תועלת במקרה ימו נ"כ אליו, ולא ידעו כי המועיל בעצמותו אמנם הוא עצת הרופא ההוא החכם אשר חבר הרפואות ההם והיה משער אותם כראוי והיה מצוה החולה שיומן מה שצריך לרפואה ממאכל ומשקה ותנועה ומנוחה ושינה והקצה ואויר ומשגל וזולתם. ועל הדרך

אוצר נחמד

קול יהודה

השיע. ותמצא זה לנו כחוב בספריהם אשר לשיך עליהם וכו', ע"כ: ואיך ראוי להתעסק וכו'. איכות ההתעסקות על ענינו. כי איכות הדבר עלמנו הרי כבר אמור במה שקדם: ככסיל. פתח במשל פיו כלליו אשר לא למדו זה דומה לכסיל וכו', והוא לשון קצר כעין אמרם למלך שוכנס למדינה וכו', ונכנסתחזות מלחמו ויהיה ככסיל. והכרחו במשל הכסיל הם החושים והכאטענינים מכובדו סימן ל"א, וכן היו בני אדם קודם משה כמו שיבאר בסמוך: והרופא איננו בו. זה משה הוי"ו אשר לא זרח עדיין שמשו עליהם ילמדו להועיל בסדרו הענינים ע"פ התורה האלהים להשרות בהם שכינה. ויחבר נכון אליו שהרופא המפורסם הוא הבורא ימח', והואלור הוא העולם לנו, וכלמי היו"ט צולזר הוא קודם גלגלנו לבני העולם בנהיית התורה המורה חסאים בדרך: ימו בני אדם אליו. ר"ל אל הכלי ההוא אשר הועיל במקרה: ימו גם כן אליו. ר"ל אל הכלי ההוא השני: עצת הרופא. המורה דרך לקיחת התרופה הוי"ט עם כל התחאים הריעים ובלעדיהם לא יושג הועלתה רק במקרה: שיומן סוה שצריך לרפואה וכו'. כי הלווקח תרופות יתמך אל סדר הנהגתו בכל אלה ויכלתם אל יושג לו מן התרופות הן התרופות המוקדמות: במאכל ובמשקה וכו'. זכר הנה הדברים שהם סבות פועלות צאלם לפתח גופו ממצב למצב כפי היומו אללם קוב ברע לו רע כקוב. וכבר נמנו אלל הרופאים במספר ששה וקראו אותם דברים בלתי טעמיים השמים מתקוב גופו של אדם. והחכר השמיים החלק השמי מהם הוא הסובב עם הפעולות הנפש, וכללו במלה זולתם, אך לא זכרו בפירוט להיות שמירת הסדר בהם קשה מחד וכמעט שאין יד החולה שולפת עליה. ומרוק גופו של אדם מן המותרות אשר שמונו בחלק החמישי כבר נכלל נכנס

לו בנית המקדש, וכאשר מנוצר בדבריו נבי' ז"ט: ככסיל וכו'. ר"ל אותם המבקשים לקבל הענינים מתקורחם ועשו כפועלמות דמנו לכסיל כנינוס וכו': רופא מפורסם. כמגל כזה הוא הבורא יתמך הרופא כל בשר. והאלור הם לכה שמיים ויכוידות: כי רפואותיו מועילות. ככל שאמרם כי הנהגת טעולם השגל מושגת דרך הכוכבים ויכוידות בקריעות תחומות ושאר היות בעניני הטבע הכל כאשר לכל, הם, ר"ל הכוכבים והמולות הם ככלי ציניי האומן ביד הקב"ה, כנוכר כסימן שלמי זה, וכמה שאלו אומרים במלה שנת טינים מפורות וכו' כח ונצורו נמן כהם לסיח מושלים בקרב חגל: והרופא איננו. אין ה' בקרבם להורות אותם דברי עבודה ה' לכבד וכיבויה שמיים טובים, כענין שנאמר וזרחה לכם ימי שמי שמש יורה ותרשפ כנפשים (מלאכי ג') ונאמר יחס השמש לא יכסה וירק צללה: מכוונים אל האוצר הרוא. שמש שזולתן שמיים יואלם פעולות אל עולם הם רואים ליקח הטוב מהם: והבטיל הרוא. הם החושים וכומרי ע"א: היה גותן לחם מן הכלים. יסו מלמדים בני אדם שצרידו להם שגם מן השמש והכוכבים שהם בערך הכלים ביד הבורא יתמך: מכיר הרפואות. ר"ל נחאים דרך השפעות כל לעולם מן הכוכבים ועד איזה גבול יגיע כהם. והרפואות שנתחם הכלים הם דוגמת רוח ה' המתרחש על צלם כשמים ויכוידות אל כל אשר יתקן: ולא במה ראוי וכו'. ר"ל שיעור כמות פעולה הכוכב מקריכות לו תמימות וזכר פנאים אשר הם יתמנה הבורא בעניני הויהו ועטנע כשיעור פולוסם, כנוכר מן ע"א: תועלת אחד מהם. כלומר ענין אחד מהפעולה*) כמו שאלו רואים דרך משל תועלת התמימות וצקריכות הויהו מן שמיים ויה: כי הוא המועיל. ר"ל כוכב שולו מן הדעות והשכלתו: יראו לוולתו תועלת במקרה. כבר זכר המורה בפ' כ"ט מה'א' אין היו שובדי טוכבס הקדמונים אומרים שהשמש הוא אלוה הגדול והיו עושים נגד אצרכם איניו ע"ה ממה שהוא נגלה ומתורסם פעולתו כשנת בעולם, ואמר להם אצרכם באיך נלמד כגורן ביד החובב זו ע"כ. ור"ל שאינם פועלים רק במקרה לא בהשגם וזעממות: חבר הרפואות. כלומר בורא שמים והאקן וכל צללם: והיה טושער אותם כראוי. כלומר ימים קולג עליהם אהתמותו שיעור גדול השמש ויהיה וזכר כוכבים אשר הם הבורא ושאר ויבשר: בהתבונן הנלתי הקליט מהם יגיע פעולותם ואלו הענינים הנדוקים לקבל תועלת מהם כמה יקובל: והיה מחדם אל החולה וכו'. ר"ל כמו שש חק ומשגל גובל קולג לישעיתם באיך לחבר להם עד פס תחל מן היום כקומרים המבטיים בהשגתם בקדי הויהו רואים לקבל ממשל המון שרדך שיומן הסולה במאלל ובמצבה וכו'. דמיון זה הם בני אדם השומעים פורת אלה ומלוח אלהים נכסה וי"א: שאו הויהו ומולאו אינם המסוקים ביו ימין כבוד ה' אשר יוצח עניו הקורב כל השמש